

Medlemmerne af Folketingets
Europaudvalg og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
N.1

10. juni 1999

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 18. juni 1999 –
dagsordenspunkt rådsmøde (indre marked) den 21. juni 1999 – fremsen-
des vedlagt Erhvervsministeriets notat over de punkter, der forventes
optaget på dagsordenen for rådsmødet.

**Notat til Folketingets Europaudvalg
vedrørende rådsmøde (Indre Marked) den 21. juni 1999**

1. Opfølgning på Handlingsplanen for Det Indre Marked.....side 3
- Åben debat
2. Fælles arbejdsprogram for de tre formandskaber.....side 6
- Åben debat
3. Forenkling af lovgivning (SLIM/Bedre regulering).....side 8
KOM(97)618
- Åben debat
4. Resultattavlen (nyeste version).....side 13
- General debat
5. Integration af miljø og bæredygtig udvikling.....side 15
i Det Indre Marked
6. Standardisering i Europaside 20
7. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets.....side 23
direktiv om kakao- og chokoladevarer bestemt
til konsum, KOM(95)722 endelig udg og forslag
til ændringer heri KOM(97)682 endelig udg.
8. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets.....side 29
forordning (EF) om sjældne lægemidler, KOM(98)450
9. Gensidig anerkendelse.....side 36
10. Parallelimport og varemærkerettigheder.....side 38
11. Forslag til 13. Selskabsdirektiv om overtagelses-.....side 40
tilbud (KOM(97)565) samt Rådets og EU-Kommis-
sionens kompromisforslag af 20. maj 1999 (7757/99)

12. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets.....side 46
og Rådets direktiv om følgeret til fordel for
ophavsmanden til et originalt kunstværk
KOM(98)78
13. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets.....side 51
og Rådets direktiv om harmonisering af visse
retlige aspekter af ophavsret og beslægtede
rettigheder i informationssamfundet, KOM(97)628
14. Direktivforslag om visse retlige aspekter afside 57
elektronisk handel i Det Indre Marked, KOM(98)586
endelig udg.
15. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets.....side 78
og Rådets beslutning om ændring af beslutning
af 19. december 1996 om vedtagelse af et hand-
lingsprogram for toldvæsenet i EF (Told 2000)
KOM(98)644
16. Reform af forsendelsessystemerne.....side 83
17. Grønbogen om bekæmpelse af varemærkefor-.....side 86
falskning og piratkopiering i Det Indre Marked
KOM(98) 569
18. Kommissionens meddelelse om forbedring af.....side 95
turismens beskæftigelsespotentialer, KOM(99) 205

1. **Opfølgning på Handlingsplanen for Det Indre Marked**

Resumé

Handlingsplanen for Det Indre Marked blev sat i værk i juni 1997 og udløb den 31. december 1998. Kommissionen har herefter udarbejdet en vurdering af handlingsplanen (KOM(99)74). Vurderingens formål er dels at gøre status over de resultater, der er nået med handlingsplanen, dels at etablere et grundlag for det forestående arbejde med at følge op på handlingsplanen.

1. Baggrund og indhold

Handlingsplanen for Det Indre Marked blev godkendt af Det Europæiske Råd i Amsterdam den 16.-17. juni 1997. Formålet med handlingsplanen har været at forbedre gennemførslen og effektiviteten af Det Indre Marked.

Handlingsplanen udløb den 31. december 1998, og Kommissionen har herefter udarbejdet en vurdering af handlingsplanen. Formålet med vurderingen er dels at gøre status over de resultater, der er nået med handlingsplanen, dels at etablere et grundlag for det forestående arbejde med at følge op på handlingsplanen.

I Kommissionens vurdering betegnes handlingsplanen som en succes, idet de fleste af de mål, der er fastsat i handlingsplanen, er nået. Gennemførslen af Indre Markeds-lovgivningen er blevet fremskyndet, og håndhævelses-procedureerne er blevet forbedrede og effektiviseret. Der er med handlingsplanen etableret et effektivt rapporteringssystem, som bidrager positivt til at fastholde fokus på udestående områder af Det Indre Marked. Og endelig er der taget fat på lovgivningsarbejdet på væsentlige områder, hvor der eksisterer hindringer for, at borgere og virksomheder får det fulde udbytte af Det Indre Marked.

Handlingsplanen bestod af fire strategiske mål. I det følgende vil de vigtigste resultater inden for hvert mål blive omtalt.

I. Første strategiske mål: At gøre reglerne mere effektive

Der er sket en markant forbedring af implementeringen af direktiver, idet andelen af direktiver, som ikke er implementeret i alle medlemsstater, er faldet fra 35 pct. til 14 pct. i handlingsplanens løbetid. Ordningen med nationale koordinationscentre og kontaktpunkter har medvirket til at smidiggøre problemløsningen, og samtidig har Kommissionen forbedret sine interne procedurer til håndtering af overtrædelser. Endelig er de første skridt til forenkling af lovgivningen taget med initiativerne SLIM, virksomhedstestpanelet og konkrete aktiviteter på grundlag af BEST-rapporten. På de vigtige områder offentlige indkøb, standardisering og gensidig anerken-

delse er arbejdet kun skredet langsomt frem, og der er stadig store opgaver at tage fat på.

II. Andet strategiske mål: At bekæmpe vigtige tilfælde af forbrejning af markedsvilkårene

På statsstøtteområdet er næsten alle planlagte foranstaltninger blevet vedtaget, bl.a. således at statsstøtteprocedurerne er præciseret og kodificeret. På området mangler der dog endelig enighed om stramning af kontrollen med støtte til redning og omstrukturering. Arbejdet med at fjerne de væsentligste skattemæssige hindringer for et velfungerende Indre Marked er ligeledes sat i system.

III. Tredje strategiske mål: At fjerne sektorale hindringer for marked-integrationen

Under dette strategiske mål er der etableret et retsgrundlag for udvikling af elektronisk handel, Det Indre Marked for naturgas er liberaliseret, ligesom liberaliseringen af el- og telekommunikationssektorerne stort set forløber efter tidsplanen. Der udestår stadig spørgsmål vedrørende lufttransport, og det er ikke lykkedes at opnå en fælles holdning vedrørende overskridelse af betalingsfrister i handelstransaktioner samt om statuten for Det Europæiske Selskab.

IV. Fjerde strategiske mål: At stille Det Indre Marked til rådighed for alle borgere

På det sidste område er der sket fremskridt i bestræbelserne for at bringe EU tættere på borgerne, bl.a. gennem "Borger i EU-initiativet" og "Euresnettet" (information om jobmuligheder i EU).

Det forventes, at Kommissionen til efteråret vil fremlægge en plan for opfølgningen på handlingsplanen. Opfølgningen forventes at blive baseret på en fælles forståelse af målsætningerne for Det Indre Marked. Med henblik på at identificere målsætningerne vil de etablerede feedback-mekanismer - resultattavlen, rapporterne om økonomiske strukturreformer på produkt- og kapitalmarkederne (opfølgning på Cardiff-konklusionerne) og dialogen med borgere og virksomheder - blive inddraget.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke eksplicit udtalt sig om nærheds- og proportionalitetsprincippet i denne sag.

3. Gældende dansk ret

Handlingsplanen og opfølgningen på denne skønnes ikke i sig selv at berøre dansk lovgivning.

4. Høring

Kommissionens vurdering af Handlingsplanen for Det Indre Marked har været i høring i EF-Specialudvalget for tekniske handelshindringer for industrivarer, som blandt andre Dansk Industri, LO, Forbrugerrådet og Dansk Handel & Service er medlem af.

Dansk Handel & Service bemærkede i den forbindelse, at reglerne om offentligt udbud kunne gøres mere enkle, samt at momsharmonisering burde fremmes yderligere. LO advarede mod et momssystem med harmoniserede takster.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Handlingsplanen samt opfølgningen på denne skønnes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Handlingsplanen samt opfølgningen på denne skønnes ikke i sig selv at have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

7. Tidligere forelæggelse for Europaudvalget

Handlingsplanen for Det Indre Marked har tidligere været forelagt Europaudvalget den 22. november 1996, 7. marts 1997, 18. april 1997, 9. maj 1997, 16. maj 1997, 21. november 1997, 27. marts 1998, 15. maj 1998, 18. september 1998, 6. november 1998 og 18. februar 1999.

Notater om sagen er sendt til udvalget til orientering den 15. november 1996, 29. februar 1997, 11. april 1997, 30. april 1997, 14. maj 1997, 14. november 1997, 24. marts 1998, 7. maj 1998, 11. september 1998, 30. oktober 1998 og 12. februar 1999.

2. Fælles arbejdsprogram for de tre formandskaber

1. Baggrund og indhold

I 1997 introducerede de tre formandskaber Luxembourg, Storbritannien og Østrig et nyt arbejdsredskab for planlægning og strategi for arbejdet i Rådet (Indre Marked), nemlig det fælles arbejdsprogram. De efterfølgende formandskaber har ligeledes præsenteret deres fælles arbejdsprogrammer i henholdsvis maj og november 1998.

De rullende arbejdsprogrammer beskriver status for det opnåede arbejde, formandskabernes prioriteringer og tidsplaner for gennemførelse af initiativerne.

De tre formandskaber Tyskland, Finland og Portugal har i maj 1999 fremlagt deres fælles arbejdsprogram. I dette understreges betydningen af at fastholde fokus på gennemførelse af de områder af Det Indre Marked, som endnu ikke er gennemført, samt at sikre den fortsatte udvikling af Det Indre Marked gennem fastlæggelse af strategiske mål herfor. Formandskaberne giver herunder høj prioritet til den økonomiske reformproces, som blev sat i gang af Cardiff Rådet. Formandskaberne prioriterer derudover integrering af miljø og bæredygtig udvikling med Det Indre Marked.

Formandskaberne vil desuden bl.a. sætte ind på områderne statsstøtte og konkurrencepolitik, gensidig anerkendelse, standardisering, integrering af forbruger-hensyn, offentligt udbud, parallelimport, patenter, selskabsret og elektronisk handel. Vedrørende forenkling af lovgivningen, herunder SLIM-programmet, planlægger formandskaberne en bred evaluering af de opnåede resultater samt en principiel drøftelse af den fremtidige indsats på området.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke i arbejdsprogrammet taget stilling til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Det fælles arbejdsprogram berører ikke i sig selv dansk lovgivning.

4. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Arbejdsprogrammet har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. **Samfundsøkonomiske konsekvenser**

Arbejdsprogrammet har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

6. **Tidligere forelæggelse i Europaudvalget**

Arbejdsprogrammet har ikke tidligere været forelagt Europaudvalget.

3. Forenkling af lovgivningen (SLIM)/Bedre regulering

1. Baggrund og indhold

Kommissionen lancerede i maj 1996 et pilotprojekt for at forenkle de eksisterende EU-regler. Projektet kaldes SLIM (Simpler Legislation in the Internal Market). De tre første runder er afsluttede og en fjerde runde er i gang.

Kommissionen har den 25. februar 1999 fremlagt en rapport til Rådet og Europa-Parlamentet om resultaterne af 3. SLIM-runde og status over gennemførelserne af henstillingerne fra 1. og 2. SLIM-runde (KOM(99)88 endelig udg.).

Kommissionen har i januar 1999 iværksat en 4. SLIM-runde med følgende områder: 1. og 2. selskabsdirektiv, regler om farlige stoffer og regler om præ-pakning. Danmark er repræsenteret i arbejdsgruppen vedrørende farlige stoffer.

Evaluering af SLIM

Kommissionen har på rådsmødet (Indre Marked) den 25. februar 1999 tilkendegivet, at den i løbet af sommeren 1999 vil lave en evaluering af SLIM-arbejdet.

Danmark har i samarbejde med Holland og Storbritannien lavet nationale evalueringer af SLIM-arbejdet. De nationale evalueringer skal ses som et oplæg til Kommissionen om, hvilke problemer de tre lande har identificeret ved SLIM-projektet. Den danske evaluering pegede særligt på tidspres og manglende åbenhed som barrierer for SLIM-projektets fulde succes.

Delegationerne fra de tre lande har i fællesskab taget initiativ til udarbejdelse af et arbejdspapir, som Kommissionen kan anvende til inspiration for det videre arbejde. Arbejdspapiret vedlægges. Papiret indeholder en oversigt over de områder, hvor SLIM-arbejdet kan forbedres. Papiret lægger op til en bred diskussion medlemsstaterne imellem om mulige ændringer af SLIM-projektet med henblik på at opnå bedre resultater.

Det forventes, at der under det finske formandskab vil blive gjort status over indsatsen, og at der vil blive gennemført en generel debat om tilrettelæggelsen af det videre arbejde.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincipperne

Kommissionens beretning indeholder alene henstillinger fra SLIM-arbejdsgrupperne samt Kommissionens kommentarer hertil. Da der ikke

er tale om egentlige forslag, har Kommissionen ikke indføjet kommentarer om forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincipperne. En sådan vurdering vil skulle foretages, når henstillingerne på et senere tidspunkt omsættes til konkrete forslag til direktivændringer.

3. Gældende dansk ret

EU-direktiverne, der indgår i forenklingsarbejdet, er implementeret i dansk lovgivning både gennem love og bekendtgørelser.

4. Høring

Kommissionens SLIM-rapport vedrørende status på 1. og 2. SLIM-runde og konklusioner fra 3. SLIM-runde blev den 22. marts 1999 sendt i høring hos følgende organisationer og virksomheder:

AC, Advokatsamfundet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, BAT-Kartellet, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, DSB, DA, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Standard, Dansk Varefakta Nævn, De Danske Landboforeninger, Det Danske Handelskammer, Elektricetsrådet, Elektronikindustrien, Entreprenørforeningen, Erhvervsgartneriforeningen, Forbrugerrådet, FRR, FTF, Hjælpemiddelinstutttet, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Ledernes Hovedorganisation, Landbrugsrådet, Lego A/S, LO, Post Danmark samt Statens og Kommunernes Indkøbsservice A/S.

Forbrugerrådet anførte i sit høringssvar, at begrebet "almene hensyn" - i relation til området Forsikring (SLIM III) - er vanskeligt at afgrænse og anvende.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

SLIM-projektet har i sig selv ingen lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser, men anbefalingerne kan resultere i forslag til direktivændringer og dermed eventuelle lovforslag.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

SLIM-projektets formål er at forenkle lovgivningen for Det Indre Marked. Den forenkede lovgivning skal lette virksomhedernes administrative byrder og dermed bidrage til at styrke erhvervslivets konkurrenceevne og evne til at skabe beskæftigelse.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

SLIM-projektet har senest været forelagt i Europaudvalget den 19. februar 1999.

Review of the Simpler Legislation for the Internal Market Initiative
Non-paper from Denmark, the Netherlands and the UK

The SLIM project has shown that it is capable of delivering real simplification of Single Market legislation. The phases completed so far have resulted in the lifting of some significant burdens on business. However, as widely acknowledged, SLIM has not always worked as well as it could, and the process would benefit from improvement. Therefore we strongly welcome the Commission's decision to launch a review of the SLIM initiative.

We look forward to a thorough discussion involving the Member States and the Commission of the experiences we have had of SLIM. By sharing our ideas we will make sure that any changes to SLIM that come out of the review are well designed and command wide support. To help start the debate, we would like to offer some first thoughts, in the hope that they will prompt others to think about how to help SLIM realise its full potential.

We feel there are a few main areas in which SLIM has experienced some difficulties in the past:

- **Objectives:** It is very hard to measure the extent to which SLIM has been a success. Part of the reason for this seems to be that the objectives of SLIM, both for the whole initiative and for individual teams, have not been explicitly stated beforehand.
- **Choice:** While some of the areas examined by SLIM have been very suitable for simplification, some others have been less so. It has not always been clear how the selected areas fit into the wider picture, or why a particular area has been chosen or rejected.
- **Level of ambition:** Some teams have set themselves over-ambitious targets whilst others have set low targets and therefore achieved little. This variation in levels of ambition has sometimes led to confusion, among SLIM team members and those responsible for the whole process, about the scope of their work.
- **Operation:** The good work done by the SLIM teams is often insufficiently visible to those not directly involved. Member States and the Commission have not always helped the teams to be aware of the wider context in which their work fits, and consultation with the users of the legislation has not always been thorough.
- **Implementation:** Different actors in the implementation process have had reasons to block the implementation of various SLIM recommendations. One reason could be that in some cases the diffe-

rent actors have not been fully committed to the work of the SLIM team.

Examples of changes that could be considered during the review of SLIM include:

- Developing more specific objectives for SLIM, and making the process transparent so progress can be monitored more easily by all the interested parties
- Building a broader base of commitment and sense of ownership, both for SLIM as a whole and for the individual teams

We look forward to hearing the views and ideas of everyone involved in SLIM on how to build on its work so far.

4. Resultattavlen

Resumé

Som en del af handlingsplanen for Det Indre Marked udarbejder Kommissionen hvert halve år en resultattavle, som gør status over effektiviteten og implementeringen af Det Indre Marked. På rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999 forventes Kommissionen at orientere om den fjerde udgave af resultattavlen, som endnu ikke foreligger.

1. Baggrund og indhold

Det Europæiske Råd vedtog i Amsterdam den 16.-17. juni 1997 Handlingsplanen for Det Indre Marked. Handlingsplanen udløb den 31. december 1998. Handlingsplanen har været et fast punkt på Rådets (Indre Marked) dagsorden.

Formålet med handlingsplanen har været at forbedre gennemførelsen og effektiviteten af Det Indre Marked. Med henblik på at gøre status udarbejder Kommissionen en halvårlig resultattavle.

Den tredje udgave af resultattavlen udkom i november 1998. Den fjerde udgave forventes at foreligge om kort tid. Kommissionen forventes at orientere om den fjerde udgave af resultattavlen på rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999.

Resultattavlen vil sandsynligvis bestå af fire dele med følgende indhold:

Afsnit a – status på gennemførelsen af aktiviteterne i handlingsplanen for det Indre Marked.

Afsnit b – effektiviteten af Indre Markeds-reglerne, herunder omfang af implementering og overtrædelse af direktiver.

Afsnit c – overvågning og problemløsning vedrørende overtrædelse af Indre Markeds-reglerne, herunder i hvilket omfang nationale kontaktpunkter har konstateret handelshindringer, samt hvordan disse problemer er søgt løst.

Del d – økonomisk integration i Det Indre Marked.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke vurderet sagen i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Handlingsplanen og herunder resultattavlen berører ikke i sig selv dansk lovgivning.

4. Høring

Handlingsplanen for Det Indre Marked (som også omfatter resultattavlen) har været i høring i EF-Specialudvalget for tekniske handelshindringer for industrivarer, som blandt andre Dansk Industri, LO, Forbrugerrådet og Dansk Handel & Service er medlem af. Desuden er bl.a. Realkreditrådet blevet hørt.

For høringssvar henvises til kommenteret dagsorden af 13. maj 1997.

5. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Sagen skønnes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen skønnes ikke at ville have samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Handlingsplanen for Det Indre Marked har tidligere været forelagt Europaudvalget den 22. november 1996, den 7. marts 1997, den 18. april 1997, den 9. maj 1997, den 16. maj 1997, den 21. november 1997, den 27. marts 1998, den 15. maj 1998, den 18. september 1998, den 6. november 1998 og den 19. februar 1999.

Notater om sagen er sendt til udvalget til orientering henholdsvis den 15. november 1996, den 29. februar 1997, den 11. april 1997, den 30. april 1997, den 14. maj 1997, den 14. november 1997, den 24. marts 1998, den 7. maj 1998, den 11. september 1998, den 30. oktober 1998 og den 12. februar 1999. Handlingsplan er oversendt til Europaudvalget den 12. juni 1997.

5. Formandskabets oplæg til rammer for en strategi for integration af miljø og bæredygtig udvikling i Det Indre Marked.

Resumé

Det tyske formandskab har fremlagt et oplæg om rammer for en strategi for integration af miljø og bæredygtig udvikling i Det Indre Marked. Målet er fortsat et Indre Marked uden hindringer for den fri bevægelighed for varer, personer, service og kapital. Dette mål skal afstemmes med Amsterdamtraktatens integrationsbestemmelser. Oplægget peger på en række instrumenter og midler, der skal være en del af integrationsstrategien.

1. Baggrund og indhold

Amsterdam-traktaten fastslår, at miljøbeskyttelseskrav skal integreres i Fællesskabets øvrige politikker især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling.

Det Europæiske Råd har lagt vægt på at fremme dette arbejde så hurtigt som muligt både gennem en generel strategi og gennem sektorstrategier i de relevante råd. På topmødet i Wien i december 1998 opfordredes bl.a. Rådet for Indre Marked til at videreudvikle arbejdet med integration af miljøhensyn. Fremskridt hermed vil blive vurderet på topmødet i Helsinki i december 1999.

Allerede på Det Europæiske Råds møde i Köln i juni 1999 vil stats- og regeringscheferne få forelagt en status for det samlede integrationsarbejde i alle sektorer.

På rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni skal der ske en drøftelse af status for arbejdet. Desuden forventes en præsentation af Kommissionens meddelelse, der endnu ikke er forelagt Rådet. På rådsmøde (Indre Marked) medio oktober forventes der at forelægge udkast til rådskonklusioner.

Det tyske formandskab har fremlagt et oplæg til drøftelse i Rådsarbejdsgruppen. Formandskabets oplæg fokuserer på definition af vigtige politiske mål og spørgsmålet om, hvilke indikatorer der kan være nyttige til at overvåge udviklingen. Oplægget skal danne udgangspunkt for forberedelse af en strategi, der præsenteres på topmødet i Helsinki.

Ifølge oplægget er det overordnede politiske mål fortsat et Indre Marked uden hindringer for den fri bevægelighed for varer, personer, service og kapital. Dette mål skal afstemmes med Amsterdam-traktatens nye integrationsbestemmelser på miljøområdet. Arbejdet skal følge to linjer:

- Hensynet til fri bevægelighed og et højt miljøbeskyttelsesniveau skal være gensidigt forstærkende, og
- konflikter mellem de to hensyn skal løses uden at underminere det fundamentale princip om fri bevægelighed.

En sådan balanceret tilgang, der tager hensyn til traktatmålene vedrørende fri bevægelighed, økonomisk udvikling, miljøbeskyttelse, et højt beskæftigelsesniveau og forbrugerbeskyttelse, er nødvendig for at sikre bæredygtig udvikling.

Bestræbelser på at samordne princippet om fri bevægelighed og miljøhensyn skal gøres både på fællesskabs- og medlemsstatsniveau. Det er nødvendigt med en klar sondring mellem de to niveauer henset til de forskellige regler. Mulighederne for nationale tiltag i forhold til traktatens bestemmelser belyses i oplægget. Miljøintegration i Det Indre Marked berører især den frie bevægelighed for varer, hvor fællesskabsharmonisering på et højt beskyttelsesniveau er et vigtigt instrument, som allerede har vist sig effektivt.

Der opregnes i oplægget en række områder, hvor der allerede er arbejdet med miljøspørgsmål. Disse instrumenter og midler, der både er tiltag, som er baseret på harmonisering og tiltag uden harmonisering, skal være del af integrationsstrategien.

a. Tiltag som er baseret på harmonisering.

Blandt eksemplerne på harmonisering nævnes autoolie-udledning fra køretøjer. Resultatet, som er baseret på total harmonisering, sikrer bedre funktion af Det Indre Marked med højere standarder for miljøbeskyttelse og demonstrerer samarbejde mellem Indre Marked og miljø.

Desuden nævnes kemikalieområdet, herunder direktivet om klassifikation, pakning og mærkning af farlige kemikalier. Direktivet sikrer, at Det Indre Markeds funktion optimeres gennem anvendelse af harmoniserede tekniske tiltag og giver samtidigt en høj helbredsbeskyttelse.

Et andet eksempel som nævnes er standardisering. Konsultationsprocessen i udvikling af europæiske standarder omfatter allerede miljøorganisationer/myndigheder, og dette vil fortsætte og kan være et vigtigt element i integrationsprocessen. Desuden kan det overvejes at indarbejde miljøhensyn ved tilrettelæggelsen af mandater til brug for harmoniserede standarder.

I de *fremtidige prioriteringer* i forbindelse med udviklingen af en strategi for miljøintegration i Det Indre Marked må det overvejes, hvor lignende synergier bedst kan udnyttes gennem harmoniseringsprocessen.

Det anbefales, at miljømyndigheder og -interesseorganisationer fortsat involveres i den konsultationsproces, som ligger forud for fastlæggelse af fælles europæiske standarder.

b. Tiltag som ikke er baseret på harmonisering.

Af yderligere værktøjer, som er til rådighed for at opretholde et højt miljøbeskyttelsesniveau samtidigt med principperne i det Indre Marked, nævnes frivillige aftaler og miljøstyrings- og -revisionssystemer. Disse instrumenter anses som vigtige, specielt fordi de kan hjælpe til at forbedre industriens konkurrenceevne i den globale økonomi uden at den pålægges nye reguleringer.

Internalisering af miljøomkostninger er af stor betydning for at opnå bæredygtig udvikling. Nogle fremskridt er gjort ved hjælp af grønne regnskaber. Der kunne være grund til at udvikle fællesskabsregler eller guidelines for sådanne regnskabsprincipper.

Blandt eksempler som kan illustrere de værktøjer og instrumenter, som eksisterer, nævnes bestemmelserne om handel med affald. Her samordnes handels- og miljøhensyn ved en notifikationsprocedure, så der kan rejses indsigelser af helbreds eller miljømæssige grunde. Desuden nævnes offentlige udbud, hvor mulighederne for at tage miljøhensyn i offentlige indkøb vil blive afklaret ved en fortolkende meddelelse fra Kommissionen senere i år.

På beskatningsområdet har Kommissionen afgivet en meddelelse om grønne skatter og afgifter i Det Indre Marked, som angiver muligheder og begrænsninger ved brug af disse instrumenter. Det fremgår heraf, at de bruges i stigende grad og skal overvåges for at sikre, at de ikke forvrider konkurrencen.

Hvad angår miljømærkning er EU's miljømærkningsordning under revision. En udvikling af en europæisk mærkningsordning, frem for en national mærkning, vil gavne Det Indre Marked.

De *fremtidige prioriteringer* på det ikke-harmoniserede område vedrører for det første højere kvalitet i reguleringen. Det gælder spørgsmålet om implementering af EU-lovgivning, hvor manglende implementering af miljøbestemmelser både hindrer Det Indre Markeds funktion og et højere niveau for miljøbeskyttelse. Lettelse af administrative byrder skal også inddrage miljølovgivningen. Endvidere er finansiering af SMV'er af betydning for at understøtte deres rolle i udvikling af miljøteknologi.

Det er i fremtiden også vigtigt med et forbedret konkurrencemiljø. Inden for statsstøtteområdet er det vigtigt, at støtte til miljøformål ikke forvrider konkurrencen, og at anden statsstøtte ikke er i strid med miljømål. Det Indre Marked for forsyningstjenester har en miljødimension. I denne sam-

menhæng skal miljøaspekter tages med i betragtning, når der forberedes store infrastrukturprojekter. I Kommissionens kommende meddelelse om fortolkning af anvendelse af EU's regler for offentlige udbud skal der tages hensyn til konklusionerne fra det uformelle miljøministermøde i Weimar, som lagde vægt på miljøaspekterne.

Inden for finansielle redegørelser kan det overvejes, hvordan brug af grøn regnskabsaflæggelse kan fremmes på EU-niveau.

Med hensyn til skattepolitikken kan Kommissionen følge op på sin tidligere meddelelse for at klargøre, på hvilke betingelser grønne skatter og afgifter kan accepteres.

Den integrerede produktpolitik er en ny tilgang til miljøproblemerne. Politikken fokuserer på det enkelte produkts miljøbelastning ud fra et livscyklusperspektiv. Denne tilgang har en klar betydning for Det Indre Marked, f.eks. kan livscyklusvurderinger anvendes som udgangspunkt på områder som offentlige udbud, standardisering og varemærkning.

Udvikling af indikatorer

Endelig nævner formandskabets oplæg, at det bør overvejes om og på hvilke områder, der kan udvikles indikatorer. Hvor det er muligt, skal en klar definition af indikatorer og fastsættelse af mål være del af den samlede strategi.

Formandskabets fremskridtsrapport om integration af miljø og bæredygtig udvikling i Det Indre Marked.

Til brug for rådsmødet den 21. juni 1999 rapporterer formandskabet, at Rådsarbejdsgruppen indtil videre har diskuteret områder, hvor der allerede er sket fremskridt og områder, som er vigtige for det fremtidige arbejde.

Kommissionens udkast til meddelelse om Det Indre Marked og miljø.

Sideløbende med fremlæggelse af formandskabets oplæg har Kommissionen arbejdet på en meddelelse om Indre Marked og miljø. Kommissionen forventes snart at vedtage meddelelsen, der p.t. kun foreligger som udkast.

Det bemærkes, at kap.2 i udkast til meddelelsen vedrører forholdet mellem nationale miljøforanstaltninger og fællesskabsretten. Blandt udkastets initiativer nævnes, at Kommissionen vil udgive en håndbog for brug af artiklerne 28 til 30 i traktaten på nationale miljøforanstaltninger.

Derudover er meddelelsen meget på linie med formandskabets oplæg.

På standardiseringsområdet er Kommissionens fokus dog på standardiseringsorganisationernes og miljøorganisationernes rolle og ikke på miljøintegrationen i direktiver og mandater.

I udkast til Kommissionens meddelelse peges der på nogle konkrete indsatsområder og initiativer.

2. Nærhed og proportionalitet

Kommissionen vurderer udkastet til meddelelsen i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Hverken formandskabets oplæg eller Kommissionens udkast til meddelelse har umiddelbart retlige konsekvenser i Danmark.

4. Høring

Formandskabets oplæg og udkast til Kommissionens meddelelse har været behandlet i Specialudvalget for tekniske handelshindringer. Den endelige Kommissionsmeddelelse vil blive sendt i høring, når den foreligger. I specialudvalget deltager en række organisationer bl.a. Landsorganisationen i Danmark, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri og Dansk Handel & Service.

Forbrugerrådet mener, at internalisering af miljøomkostninger er vigtigt og især skal ske ved udvikling af skattepolitiske virkemidler. Desuden bør udvikling af indikatorer være en klar forpligtelse. For så vidt angår prioritering af reguleringsindsatsen på EU-niveau kan det evt. ske ved at styrke Det Europæiske Miljøagenturs position på dette område. Vedrørende statsstøtte er Forbrugerrådet af den holdning, at projekter med en positiv miljøprofil gerne må opnå en fortrinsstilling f.eks. ved offentligt udbud i forbindelse med infrastrukturprojekter.

Landsorganisationen i Danmark har supplerende peget på muligheden for et EU-program for grøn ledelse, organisation og kompetenceudvikling.

5. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Ingen på nuværende tidspunkt

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

De samfundsøkonomiske konsekvenser forventes på længere sigt at være positive, idet en bæredygtig udvikling vil medføre en mere optimal udnyttelse af samfundets ressourcer.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. Standardisering i Europa

Resumé

På dansk foranledning blev spørgsmålet om de europæiske standardiseringsorganisationers effektivitet rejst i Rådet (Indre Marked) i november 1997. Et sæt rådskonklusioner blev vedtaget i Ministerrådet (Indre Marked) den 18. maj 1998. Med udgangspunkt i konklusionerne har en arbejdsgruppe under Rådet arbejdet med en række emner inden for standardiseringen i Europa. Det tyske formandskab forelægger en fremskridtsrapport på rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999. En endelig afrapportering til Rådet planlægges under det finske formandskab.

1. Baggrund og indhold

Et af de fundamentale principper i direktiverne efter "den nye metode" er, at udarbejdelsen af de tekniske specifikationer - der er nødvendige for produktion og markedsføring af produkter, der opfylder "de væsentlige krav" - overlades til de europæiske standardiseringsorganisationer (Rådets resolution af 7. maj 1985).

I mange tilfælde giver disse direktiver ikke markedsadgang, fordi der mangler harmoniserede standarder. Det betyder, at det "Indre Marked" på disse områder ikke fungerer endnu, selv om det officielt blev proklameret på plads med udgangen af 1992.

Årsagerne til forsinkelser i standardiseringen udgør ikke noget ensartet billede. Det kan fx. være dårlig mødeledelse, langsom papirgang, for lang tid til oversættelse, manglende kommerciel interesse i standarden, upræcise mandater, modstående kommercielle interesser, samt myndigheders og producenters uvilje mod ændringer i bestående regler og standarder.

En undersøgelse, Eksportfremmerådet foretog i 1997, viste, at danske virksomheder fortsat oplevede betydelige handelshindringer i EU. Bl.a. på denne baggrund rejstes sagen fra dansk side i Rådet (Indre Marked) i november 1997. I januar 1998 fremlagdes en rapport fra en dialoggruppe om standardisering (med deltagelse af Dansk Standard, Dansk Industri, Håndværksrådet, Erhvervsministeriet og Erhvervsfremme Styrelsen), for Rådet og Kommissionen. Rapporten indeholdt en række konkrete forslag til managementforbedringer.

I maj 1998 udsendte Kommissionens rapport "Effektivitet og ansvarlighed i Europæisk Standardisering i den nye metode". Rapporten gentager flere af forslagene fra dialoggruppens rapport. Initiativet førte til vedtagelse af et sæt konklusioner i Ministerrådet (Indre Marked) den 18. maj 1998. Disse konklusioner angår langt flere emner end det ene, som gav

anledning til det danske initiativ. Heraf fremgår det, at der er behov for yderligere overvejelser og drøftelser med særlig fokus på :

- forholdet mellem europæisk og international standardisering,
- om alternativer til harmoniserede standarder kan anvendes, indtil de harmoniserede standarder er på plads,
- offentlige myndigheders rolle i standardiseringen,
- forbedringer af mandaterne til de europæiske standardiseringsorganisationer, herunder muligheder for genovervejelse af mandater,
- afstemninger tidligere i standardiseringsarbejdet,
- brug af ny teknologi til kommunikation og information.

En arbejdsgruppe under Rådet har arbejdet videre med at forberede disse drøftelser.

En rapport fra Dansk Industri udgivet i december 1998 bekræfter, at den manglende markedsadgang stadig er et problem. Hver femte virksomhed oplever stadig tekniske handelshindringer på Det Indre Marked. Direkte adspurgt har 55 pct. svaret, at hindringerne skyldtes, at en relevant europæisk standard endnu ikke var i kraft.. Af disse virksomheder pegede de 35 pct. på byggevarer (direktiv fra 1988) og 11 pct. på maskiner (direktiv fra 1989).

Det tyske formandskab planlægger at forelægge en fremskridtsrapport for Rådet (Indre Marked) den 21. juni 1999. Det er så op til det finske formandskab i andet halvår af 1999 at bringe sagen til en konklusion i Rådet.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Kommissionen har ikke vurderet sagen i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Fremskridtsrapporten berører ikke gældende dansk ret.

4. Høring

Forslaget til rådskonklusionerne af 18. maj 1998 var i høring i EF-Specialudvalget for tekniske handelshindringer for industrivarer i slutningen af april 1998.

Bygge,- Anlæg- og Trækartellet, Dansk Standard, Forbrugerrådet.

Bygge,-Anlægs- og Trækartellet (BAT), Dansk Standard og Forbrugerrådet er skeptiske over for anvendelsen af Publicly Available Specifications (PAS). BAT er nervøse for, at producenterne derved får for stor suverænitæt til at bestemme hvilke forhold, der skal være opfyldt. Dansk Standard finder det betænkeligt, hvis PAS'er får en vigtig rolle i forhold til New Approach direktiverne, idet det vil gøre den politiske målsætning om at fremme sikkerhed, sundhed og miljøinteresser i forbindelse med harmoniseringen meget vanskelig at nå. Forbrugerrådet finder PAS'er uegnede, fordi PAS'er indebærer en ringe eller manglende involvering af brugerne.

Dansk Standard peger på, at miljøaspekter altid bør overvejes ved udformningen af mandater.

Forbrugerrådet peger på, at det er vigtigt at standarderne har en høj teknisk kvalitet, men at det er langt vigtigere, at de indeholder regler med høj beskyttelse af sundhed og sikkerhed.

Arbejdsdokumenterne fra formandskabet til Rådets arbejdsgruppe har løbende været drøftet i en dialoggruppe bestående af repræsentanter for Dansk Industri, Dansk Standard, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Erhvervsministeriet og Erhvervsfremme Styrelsen

5. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Fremskridtsrapporten kræver ikke lovændring og har ikke statsfinansielle konsekvenser

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En øget effektivitet i produktionen af standarderne vil have positive samfundsøkonomiske konsekvenser ved at sikre, at Indre Markeds direktiverne vedrørende produkter hurtigst muligt kommer til at fungere i praksis

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har tidligere været forelagt Europaudvalget den 15. maj 1998.

Notat om sagen er sendt til udvalget til orientering den 7. maj 1998.

7. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om kakao- og chokoladevarer bestemt til konsum, KOM(95)722 endelig udg. og forslag til ændringer heri KOM(97)682 endelig udg.

Resume

Forslaget vedrører en varestandard, som skal forenkle det eksisterende direktiv for kakao- og chokoladevarer. Kommissionen har under henvisning til nærhedsprincippet ønsket at erstatte en række meget detaljerede retsforskrifter med direktiver, som kun skal indeholde de krav, der er væsentlige og nødvendige for at sikre varernes frie omsætning inden for EU.

Ifølge forslaget skal chokolade med op til 5% andet vegetabilsk fedtstof end kakaosmør kunne markedsføres i hele EU, hvilket ikke er tilfældet i dag. Anvendelsen af andet vegetabilsk fedtstof vil dog være begrænset til seks bestemte tropiske fedtstoffer og skal mærkes særskilt. Kommissionen pålægges desuden at undersøge direktivets økonomiske virkninger for de kakaoproducerende lande og inden 2004 om nødvendigt at fremsætte ændringsforslag.

Det foreliggende kompromisforslag imødekommer på flere punkter Europa-Parlamentets ændringsforslag fra oktober 1997, f.eks. på mærkning, tropiske fedtstoffer og undersøgelse af økonomiske virkninger.

Vedtagelse af forslaget vil kræve ny bekendtgørelse. Forslaget vil ikke berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

1. Baggrund

Kommissionens forslag til direktiv om kakao- og chokoladevarer af 17. april 1996, KOM(95)722, er den 30. maj 1996 oversendt til Rådet. Endvidere er Kommissionens ændrede forslag af 3. marts 1998, KOM(97)682, med skrivelse af 4. marts 1998 sendt til Rådet. Ændringerne er indsat som følge af Europa-Parlamentets udtalelse om forslaget af 23. oktober 1997 og fremsat i overensstemmelse med Traktatens artikel 189A, stk. 2.

Forslaget er baseret på EF-Traktatens artikel 95 (tidligere 100 A) og skal behandles efter den fælles beslutningsprocedure i EF-Traktatens artikel 251 (tidligere artikel 189 B).

Forslaget forventes behandlet af Rådet (Indre Marked) den 21. juni 1999 med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget er fremsat med henblik på at forenkle det eksisterende direktiv, hvilket er i overensstemmelse med Kommissionens erklæring om anvendelse af nærhedsprincippet afgivet på Edinburgh topmødet i 1992.

3. Formål og indhold

Forslaget skal afløse Rådets direktiv 73/241/EØF af 24. juli 1973 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om kakao- og chokoladevarer bestemt til konsum, senest ændret ved direktiv 89/344/EØF.

Forslaget skal ses som en opfølgning på Det Europæiske Råds møde i Edinburgh i 1992. Kommissionen har under henvisning til subsidiaritetsprincippet ønsket at erstatte en række meget detaljerede retsfor skrifter med direktiver, som kun skal indeholde de krav, der er væsentlige og nødvendige for at sikre varenes frie omsætning inden for EU. De specifikke direktiver henviser til bestemmelserne i de generelle direktiver om til sætningsstoffer, mærkning m.v.

Direktivforslaget fastsætter en varestandard, som foreskriver en bestemt sammensætning og betegnelse af de omhandlede produkter. Kun produkter, der overholder kravene, kan bære betegnelserne i direktivet.

Kommissionens forslag fastsætter kravene til sammensætning af forskellige typer chokolade - "mørk chokolade eller chokolade", "mælkechokolade" m.fl., samt minimum og/eller maximumindhold af de vigtigste ingredienser, dvs. kakaotørstof, sukker/sødestoffer, fedtstoffer og øvrige ingredienser. F.eks. skal "mørk chokolade eller chokolade" fremstilles af kakaoprodukter (min. 35%) og sukker. Produktet kan herudover tilsættes max. 40% "andre spiselige stoffer". Tilsvarende "40%-regel" gælder for alle definerede typer chokolade. Disse andre spiselige stoffer er underlagt særlige krav, idet f.eks. animalske fedtstoffer kun må stamme fra mælk.

Kommissionens forslag indeholder bestemmelse om, at andet vegetabilsk fedtstof end kakaosmør kan anvendes i chokolade under forudsætning af, at andet vegetabilsk fedtstof højst udgør 5% af det færdige produkts vægt, og at produktets indhold af kakaobestanddele opfylder direktivets mindstekrav.

Kommissionens forslag indeholder bestemmelse om, at mærkningen kan indeholde særlig kvalitetsangivelse, såfremt kakaoinholdet er væsentligt højere end minimumskravet (f.eks. 43 % for mørk chokolade).

Efter Europa-Parlamentets ændringsforslag i oktober 1997, og som resultat af efterfølgende forhandlinger i rådsregi, er der foreslået en særlig mærk-

ning af chokolade, som indeholder andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør. Ifølge det foreliggende kompromisforslag fra formandskabet skal chokoladeprodukter kunne markedsføres i hele Fællesskabet under forudsætning af, at de mærkes med oplysning om, at de indeholder andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør. Denne angivelse skal stå i samme synsfelt som ingredienslisten men være klart adskilt fra denne, stå med mindst lige så stor skrift i fede typer og være placeret i nærheden af varebetegnelsen.

Formandskabets kompromisforslag begrænser anvendelsen af andre vegetabiliske fedtstoffer i chokolade til seks bestemte tropiske fedtstoffer. Kompromisforslaget indeholder således en liste over de seks vegetabiliske fedtstoffer, der udover kakaosmør må anvendes i chokolade. De seks stoffer afspejler den aktuelle brug af andre vegetabiliske fedtstoffer i chokoladeindustrien.

Hvad angår analysemetoder, fastlægger formandskabets kompromisforslag ikke bestemte metoder til bestemmelse af indholdet af andre vegetabiliske fedtstoffer. Imidlertid har det europæiske analyseinstitut ISPRA fremlagt en rapport, der redegør for eksistensen af analysemetoder med en ganske lille fejlmargen. Kommissionen har desuden slået fast, at det er op til medlemsstaterne at sikre, at nødvendige analyser blev udført korrekt.

Kommissionen forventes inden rådsmødet at fremlægge en foreløbig rapport om direktivets økonomiske konsekvenser for de kakaoeksporterende lande. Direktivet forpligter desuden Kommissionen til inden 2004 at gennemføre en undersøgelse af direktivets virkninger for økonomien i kakaoeksporterende lande.

Det fremgår af kompromisforslaget, at væsentlige ændringer i direktivet skal finde sted i en rådsprocedure efter EF-Traktatens artikel 95, mens tilpasning til anden EU-ret foreslås gennemført i en III-A procedure, som inddrager Den Stående Levnedsmiddelkomite og eventuelt Rådet. Kommissionen har foreslået en høringsprocedure (procedure I), hvorefter Kommissionen kan træffe afgørelse om ændringer under størst mulig hensyntagen til det rådgivende udvalgs udtalelse.

4. Udtalelse fra Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet har i samlingen den 20. - 24. oktober 1997 fremsat en række ændringsforslag. De væsentligste ændringsforslag vedrører mærkning, anvendelse af vegetabiliske fedtstoffer, analysemetoder og spørgsmålet om forslagens indvirkning på udviklingslandenes eksport.

Europa-Parlamentet foreslår, at produkter, der indeholder andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør, skal mærkes iøjnefaldende og klart læseligt

med følgende angivelse: "indeholder andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør". Europa-Parlamentet foreslår, at denne angivelse skal placeres på produktets forside.

Vedrørende anvendelse af andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør foreslår Europa-Parlamentet, at man kun må anvende tropiske fedtstoffer, der ikke er fremkommet ved anvendelse af enzymatiske produktionsprocesser. Derudover foreslås, at der ikke kan anvendes kvalitetsbetegnelser for produkter, der indeholder disse fedtstoffer.

Til kontrolformål foreslås, at Kommissionen skal fastlægge en analysemetode til bestemmelse af tilsatte mængder af andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør. Europa-Parlamentet ønsker, at direktivets ikraftsættelse gøres betinget af etableringen af disse analysemetoder.

Dernæst foreslår Europa-Parlamentet, at Kommissionen forpligtes til inden den 1. januar 2002 at undersøge direktivets indvirkning på udviklingslandenes eksportsituation og til at fremlægge et ændret forslag, hvis det fremgår af undersøgelsen, at direktivet har stærkt negative virkninger for disse landes eksportsituation.

5. Gældende dansk ret

Direktiv 73/241 er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 54 af 27. januar 1987 om kakao-, chokolade- og vekaovarer. I Danmark tillades tilsætning af op til 5 % andre vegetabiliske fedtstoffer.

6. Konsekvenser

Vedtagelse af forslaget vil ikke kræve lovændringer. Vedtages direktivet, vil der skulle udstedes en ny bekendtgørelse med henblik på implementering af direktivets regler.

Forslaget skønnes ikke at få statsfinansielle konsekvenser, og det vil ikke have forbrugerøkonomiske konsekvenser. De erhvervsøkonomiske konsekvenser for chokoladeindustrien og fedtstofindustrien er vanskelige at vurdere. Den umiddelbare fordel for begge industrier ved, at chokolade med andre vegetabiliske fedtstoffer bliver frit omsætteligt i hele Fællesskabet, kan modvirkes af det forhold, at der lægges op til et særligt mærkningskrav.

En vedtagelse af forslaget vil ikke berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

7. Høring

Direktivforslaget har været sendt i høring i en bred kreds af organisationer og myndigheder samt Det Rådgivende Fødevareudvalg.

Det Danske Handelskammer er positiv over for forslaget og støtter dets bestemmelser om andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør og kan desuden tilslutte sig kravet om en supplerende angivelse ud over angivelsen i ingredienslisten. Handelskammeret tager imidlertid afstand fra Europa-Parlamentets forslag om, at mærkning om andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør skal anbringes på produktets forside.

Astma-Allergi Forbundet har den opfattelse, at fedtstoffet i mørk chokolade eller i chokolade bør være kakaosmør, og finder i øvrigt, at producenterne ansvar med hensyn til tydelig ingrediensmærkning forflygtiges, når der findes negative anprisninger på et produkt. Forbundet henstiller til, at det angives i ingredienslisten, når der er anvendt et andet vegetabilisk fedtstof end kakaosmør, og at det sker ved angivelse af, præcis hvilket fedtstof der er tale om. Sidstnævnte ønske er ligeledes fremsat af **Diabetesforeningen**.

FDB bemærker, at der ikke er nogen begrænsninger i anvendelsen af fruktose, laktose, maltose og saccharose og spørger, om det ikke vil kunne påføre diabetikere problemer. FDB forholder sig positivt over for mærkning om indhold af vegetabilisk fedtstof.

Chokolade- og Konfektur-Industriens Brancheforening foretrækker fuld harmonisering af reglerne om produktion af chokolade, der indeholder andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør. Foreningen finder ikke forslaget om en supplerende angivelse af andre vegetabiliske fedtstoffer velbegrunder, idet der ikke er nogen sundhedsmæssig risiko ved det. Foreningen stiller sig alligevel imødekommende over for forslaget.

Forbrugerrådet finder det beklageligt, at der fortsat tillades salg af chokoladevarer med andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør, uden at det på tilstrækkelig vis synliggøres over for forbrugerne. Efter Forbrugerrådets opfattelse bør det fremgå af selve varebetegnelsen, hvis der er tilsat andre vegetabiliske fedtstoffer end kakaosmør.

Dansk Industri har ikke bemærkninger til forslaget, men **Århus Oliefabrik** har i en direkte henvendelse til Veterinær- og Fødevaredirektoratet fremført, at forslaget er af overordentlig væsentlig betydning for virksomheden, fordi den er storproducent og eksportør af vegetabilisk fedtstof til brug i chokolade. Virksomheden finder forslagets mærkningsbestemmelser uacceptable, fordi de ikke er sundhedsmæssigt begrundede. Mærkningsbestemmelserne vil ifølge virksomheden medvirke til at diskriminere mellem anvendelsen af forskellige typer fedtstoffer i chokolade, hvorved chokoladen i forbrugerbevidstheden opdeles i to klasser. Virksomheden tager afstand fra det forhold, at udformningen af den særlige mærkning af vegetabiliske fedtstoffer overlades til medlemsstaterne. Virksomheden finder det

særligt diskriminerende, at forslaget tillader negativ anprisning af chokolade uden indhold af ikke-kakaobaserede vegetabiliske fedtstoffer.

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har tidligere modtaget grundnotat af 31. oktober 1996 om det oprindelige forslag, KOM(95)722.

Sagen har været forelagt Europa-udvalget til orientering den 21. november 1997 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (Indre Marked) og rådsmøde (udviklingsministre) samt den 15. maj 1998 og 6. november 1998 til orientering, ligeledes i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (Indre Marked), jf. aktuelle notater af 14. november 1997, 7. maj 1998 og 30. oktober 1998.

8. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om sjældne lægemidler, KOM(98)450

Resumé

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om sjældne lægemidler har til formål at fastlægge en fællesskabsprocedure for udpegelse af lægemidler som sjældne og at give incitamentter til forskning, udvikling og markedsføring af lægemidler, der er udpeget som sjældne.

Sjældne lægemidler er lægemidler, som er bestemt til at behandle sygdomme, som rammer så få mennesker, at omkostningerne ved udvikling og markedsføring af lægemidler til behandling af denne type sygdomme ofte ikke kan dækkes af det forventede salg af det pågældende lægemiddel.

En vedtagelse af forslaget vil ikke kræve ændringer af dansk lovgivning.

Forslagets forbud mod udstedelse af en markedsføringstilladelse til et nyt lægemiddel i en 10-årig periode, såfremt der er udstedt en markedsføringstilladelse til et tilsvarende lægemiddel, der er udpeget som sjældent lægemiddel, er umiddelbart bindende for medlemsstaterne.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

1. Indledning

Kommissionen har den 8. september 1998 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om sjældne lægemidler, KOM(98)450.

Forslaget er sat på den endelige dagsorden for møde i Rådet (Indre Marked) den 21. juni 1999.

2. Retsgrundlag

Forslaget har hjemmel i Traktatens artikel 95 (tidligere artikel 100A) og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet efter proceduren i artikel 251 (tidligere artikel 189B).

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at fastlægge en fællesskabsprocedure for udpegelse af lægemidler som sjældne og at give incitamentter til forskning, udvikling og markedsføring af lægemidler, der er udpeget som sjældne.

Hovedsigtet med forslaget er at fremme udviklingen af lægemidler til behandling af meget små patientgrupper, hvor omkostningerne ved udviklingen af et lægemiddel normalt ikke kan dækkes ind gennem det forventede salg af lægemidlet.

Forslaget omfatter humane lægemidler herunder vacciner.

Forslaget indebærer, at et lægemiddel udpeges som sjældent, hvis sponsor, det vil sige den person eller virksomhed som ansøger om udpegelsen, kan bevise enten:

1. at det pågældende lægemiddel er beregnet til at diagnosticere, forebygge eller behandle en lidelse, der berører under 5 ud af 10.000 personer i Fællesskabet, og der på tidspunktet for ansøgningen ikke findes en tilfredsstillende behandling af den pågældende lidelse. Hvis en sådan behandling allerede findes, kan et lægemiddel stadig udpeges som sjældent, såfremt det kan bevises, at det pågældende lægemiddel i forhold til den eksisterende behandling er mere effektivt, mere sikkert eller på anden måde klinisk overlegent, eller
2. at det pågældende lægemiddel er beregnet til behandling af en livstruende eller alvorlig invaliderende smitsom sygdom i Fællesskabet, hvor det er usandsynligt, at markedsføringen af lægemidlet uden incitamentter vil give et afkast, som berettiger den nødvendige investering.

Der nedsættes et *Udvalg for sjældne lægemidler* under Det Europæiske Agentur for Lægemiddelvurdering (Lægemiddelagenturet). Udvalget afgiver en udtalelse om, hvorvidt en ansøgning om at tillægge et lægemiddel status som sjældent lægemiddel opfylder de fastsatte betingelser herfor. Kommissionen træffer umiddelbart afgørelse i sagen, hvis afgørelsen er i overensstemmelse med udvalgets udtalelse. Afviger Kommissionens forslag til afgørelse fra udvalgets, træffes beslutning efter en komitéprocedure (type III-a procedure).

Ved en III-a procedure kan Kommissionens forslag vedtages, når Det Stående Udvalg for Humanmedicinske Lægemidler med kvalificeret flertal har udtalt sig i overensstemmelse hermed. Udtaler det Stående Udvalg for Humanmedicinske Lægemidler sig ikke med kvalificeret flertal, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet, der kan træffe afgørelse med kvalificeret flertal eller ændre det med enstemmighed.

Hvis Rådet inden en frist på tre måneder ikke har truffet afgørelse, vedtages de foreslåede foranstaltninger af Kommissionen.

Udvalget for sjældne lægemidler sammensættes af et medlem udpeget af hver medlemsstat, tre repræsentanter for patientsammenslutninger udpeget af Kommissionen samt tre medlemmer udpeget af Kommissionen efter indstilling fra Lægemiddelagenturet.

Ansøgning om udstedelse af en markedsføringstilladelse for et lægemiddel med status som sjældent lægemiddel kan indgives til Lægemiddelagenturet, uanset at betingelserne for at anvende den centrale godkendelsesprocedure ikke er opfyldt. Agenturet yder i givet fald ansøgeren faglig rådgivning om tilrettelæggelse af de kliniske afprøvninger. Efter forslaget indbetaler Fællesskabet et årligt beløb til agenturet med henblik på, at agenturet helt eller delvist kan fritage ansøgeren for at betale godkendelsesgebyr.

Er der udstedt en markedsføringstilladelse for et sjældent lægemiddel må Fællesskabet og medlemsstaterne i en periode på 10 år ikke udstede eller acceptere en markedsføringstilladelse for samme terapeutiske indikation i forbindelse med et lignende lægemiddel.

Såfremt indehaveren af en markedsføringstilladelse for et sjældent lægemiddel samtykker eller er ude af stand til at levere tilstrækkelige mængder af lægemidlet, eller det kan påvises, at et andet lignende lægemiddel er klinisk overlegent kan der dog udstedes markedsføringstilladelse for samme terapeutiske indikation for et lignende lægemiddel.

Eneretten kan nedsættes fra 10 år til 6 år, hvis en medlemsstat kan bevise, at kriterierne for udpegelsen af det pågældende lægemiddel som sjældent ikke længere er opfyldt, eller hvis prisen på det pågældende lægemiddel er så høj, at det giver mulighed for urimelig stor fortjeneste.

Medlemsstaterne opfordres til at give fuld eller delvis afkald på gebyrer, som opkræves for godkendelse af et sjældent lægemiddel.

Medlemsstaterne skal inden for en frist af 6 måneder fra vedtagelsen af forordningen fremsende detaljerede oplysninger til Kommissionen om foranstaltninger, de har vedtaget med henblik på at fremme udviklingen af sjældne lægemidler. Kommissionen skal inden et år efter vedtagelsen af forordningen offentliggøre en oversigt over alle de incitamerter som Fællesskabet og medlemsstaterne har stillet til rådighed til støtte for udvikling og tilrådighedsstillelse af sjældne lægemidler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at en fælles samordnet aktion på fællesskabsplan bedre vil kunne bidrage til at fremme forskning og udvikling af sjældne lægemidler end særskilte initiativer på nationalt plan. Dette skyldes, at sjældne lægemidler er kendetegnet ved at være beregnet til behandling af meget små patientgrupper, hvor omkostningerne ved udviklingen af et lægemiddel normalt ikke kan dækkes ind gennem det forventede salg af lægemidlet

Forslaget åbner mulighed for at anvende den fælles procedure for markedsføringstilladelser for de lægemidler, der er udpeget som sjældne, men udelukker ikke, at de nationale procedurer anvendes.

5. Udtalelse fra Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet afgav den 9. marts 1999 udtalelse om Kommissionens forslag.

Europa-Parlamentet har afgivet 20 ændringsforslag, hvoraf Kommissionen helt eller delvist har kunnet acceptere de 15.

Europa-Parlamentets forslår, at det særlige bidrag, som Fællesskabet hvert år tildeler Det Europæiske Agentur for Lægemiddelvurdering til helt eller delvist at undlade opkrævning af gebyrer for sjældne lægemidler, bliver af en størrelse, som er tilstrækkelig til at dække alle forelagte sager. Dette forslag afvises af Kommissionen, som mener, at det vil være svært at håndtere i praksis, idet antallet af sager ikke kendes på forhånd.

Europa-Parlamentet foreslår endvidere oprettelsen af en fond til fremme af nye lægemidler. Denne fond skal finansieres med bidrag fra salget af sjældne lægemidler efter udløbet af eneretten. Dette forslag afvises af Kommissionen med den begrundelse, at de opnåede midler vil være utilstrækkelige, og at forslaget vil virke demotiverende på interesserede virksomheder.

Europa-Parlamentet foreslår videre, at Det Europæiske Agentur for Lægemiddelvurdering får mulighed for at give tilladelse til, at et lægemiddel i ganske særlige tilfælde stilles til rådighed for patienterne før markedsføringen. Dette forslag støttes af Kommissionen.

Endelig foreslår Europa-Parlamentet en udvidelse af anvendelsesområdet, således at sjældne lægemidler også omfatter lægemidler beregnet til livstruende ikke smitsomme sygdomme eller kronisk sygdomme såfremt det må anses for usandsynligt at det pågældende lægemiddel uden incitamenter vil et give et afkast, som berettiger den nødvendige investering.

Dette forslag støtter Kommissionen, idet et af formålene med forslaget er at fremme forskningen i urentable lægemidler.

Herudover stilles en række ændringsforslag af teknisk karakter.

6. Gældende danske regler

Lægemiddelovens regler om godkendelse af lægemidler indeholder ikke særlige regler om godkendelse af sjældne lægemidler.

Efter bekendtgørelsen om afgifter for lægemidler og lægemiddelvirksomheder kan Lægemiddelstyrelsen i ganske særlige tilfælde fritage for betaling af afgifter. Denne bestemmelse finder anvendelse for bl.a. lægemidler med en beskedent omsætning.

Efter patentloven kan der udtages patent på lægemidler, såfremt lovens betingelser herfor er opfyldt. Beskyttelsesperioden er 20 år. Den faktiske beskyttelsesperiode er betydeligt kortere, da patentet i almindelighed udtages længe før markedsføringen af lægemidlet.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil ikke kræve ændringer af dansk lovgivning.

Forbudet mod udstedelse af en markedsføringstilladelse til et nyt lægemiddel i en 10-årig periode, såfremt der er udstedt en markedsføringsstilladelse til et tilsvarende lægemiddel, der er udpeget som sjældent lægemiddel, er umiddelbart bindende for medlemsstaterne.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

De finansielle konsekvenser af vedtagelsen af forslaget for amtskommunerne kan ikke på nuværende tidspunkt forudsiges. De vil afhænge af, hvor mange sjældne lægemidler, som bliver godkendt til markedsføring, hvilke sygdomme de pågældende lægemidler er beregnet til at behandle og omkostningerne ved den eksisterende behandling af den sygdom som det sjældne lægemiddel er bestemt til.

Forslaget forventes at medføre, at industrien intensiverer forskning og udvikling af lægemidler mod sjældne sygdomme, og at dette på længere sigt vil medføre fremkomst af lægemidler til behandling af sjældent forekommende sygdomme, som der i dag ikke findes en effektiv behandling imod.

8. Høring

Kommissionens forslag har i september 1998 været i høring hos Statens Serum Institut, Danmarks Farmaceutiske Højskole, Forbrugerrådet, Amternes Lægemiddelregistreringskontor, Hovedstadens Sygehusfællesskab, Danske Apoteksassistenter Forening, Dansk Selskab for Sygehusapotekere, Den almindelige Danske Lægeforening, Dansk Farmaceutforening, Dansk Sygeplejeråd, Amgros, Danmarks Apotekerforening, Dansk Industri, Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark (BFID), Dansk Farmaceutisk Selskab, Dansk Medicinindustri (D.M.I.) s.m.c., Lægemiddelindustriforeningen, MEGROS, Parallelimportørforeningen af lægemidler, Bloddonorerne i Danmark, De samvirkende invalideorganisationer, Danmarks Bløderforening, Patientforeningen Storkøbenhavn, Landsforeningen Ældresagen, Kontaktudvalget for Små Handicapgrupper, Kommunernes Landsforening, Frederiksberg kommune, Københavns kommune og Amtsrådsforeningen.

De hørte parter har taget positivt imod forslaget.

Center for små handicapgrupper bemærker, at forslagets definition af et sjældent lægemiddel opererer med en større incidens, end der normalt anvendes i Danmark ved definition af sjældne sygdomme. *Lægemiddelindustriforeningen* påpeger, at den i forslaget anvendte definition er mere restriktiv end den, som anvendes i den amerikanske lovgivning om sjældne lægemidler. Foreningen foreslår derfor, at incidensen ændres fra 5 ud af 10.000 til 7,5 ud af 10.000. Endelig mener Foreningen, at det kan blive vanskeligt at afgøre, hvornår et lægemiddel er en eksisterende behandling med et sjældent lægemiddel klinisk overlegent. Foreningen anbefaler derfor, at bestemmelsen herom udgår af forslaget.

Lægemiddelindustriforeningen og *BFID* finder det problematisk at definere "urimelig stor fortjeneste". *Lægemiddelindustriforeningen* kan ikke støtte, at eneretten på markedet kan reduceres fra 10 år til 6 år f.eks. hvis indehaveren af markedsføringstilladelsen opnår urimelig stor fortjeneste. *Parallelimportørforeningen* mener, at eneretten modvirker parallelimport. Foreningen finder derfor, at der i forslaget bør åbnes mulighed for parallelimport af de berørte lægemidler.

Lægemiddelindustriforeningen forventer ikke, at medlemsstaterne af sig selv vil give afkald på gebyrer. Foreningen ønsker derfor, at forslaget tilføres en bestemmelse, som sikrer ens regler for sjældne lægemidler uanset om godkendelse sker efter den decentrale eller den centrale procedure.

Lægemiddelindustriforeningen savner en bestemmelse i forslaget, som giver virksomheden mulighed for en skattnedsættelse, der svarer til 50 pct. af udgifterne til klinisk forskning i sjældne sygdomme.

Forslaget har endvidere været forelagt Specialudvalget for sundhedsspørgsmål den 20. november 1998 i skriftlig procedure. Udvalget tog positivt imod forslaget.

9. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har den 20. november 1998 været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering.

9. Gensidig anerkendelse

1. Baggrund og indhold

Det er oplyst, at Kommissionen mundtligt vil fremkomme med en orientering om gensidig anerkendelse inden for Det Indre Marked.

Gensidig anerkendelse af prøvninger og certificeringer er et vigtigt element af Det Indre Marked, både i den harmoniserede og i den uharmoniserede sektor.

I den harmoniserede sektor er der vedtaget omkring 20 direktiver om teknisk harmonisering. De indebærer, at produkter, der opfylder direktivets krav, forsynes med et CE-mærke og på dette grundlag frit kan forhandles inden for Det Indre Marked.

Et af problemerne i den harmoniserede sektor er, at de tekniske standarder, der skal danne grundlag for CE-mærkningen, endnu ikke er vedtaget, og at der derfor gælder nationale standarder eller forskrifter, der kan virke som tekniske handelshindringer.

I den uharmoniserede sektor er landene forpligtet til at tillade markedsføring af produkter, der er godkendt i et andet medlemsland, medmindre produktet med rimelighed anses for farligt for menneskers, dyrs eller planters sikkerhed eller for miljøet.

Produkterne må altså ikke kræves underkastet ny prøvning i importlandet. I denne sektor opstår de fleste problemer for den frie handel på grund af krav om gentagne prøvninger mod importlandets forskrifter.

Med henblik på at få et overblik over de lovlige tekniske handelshindringer har Rådet og Europa-Parlamentet vedtaget *beslutning 3052/95 om indførelse af en ordning for gensidig information om nationale foranstaltninger, der fraviger princippet om frie varebevægelser inden for Fællesskabet*. Ifølge denne beslutning skal et land, der forbyder salg eller markedsføring af et produkt, der er godkendt i et andet medlemsland, anmelde forbudet til Kommissionen, der underretter de andre medlemslande. Beslutningen har i 1997 medført 33 anmeldelser og i 1998 69 anmeldelser. Hovedparten handler om forbud mod tilsætningsstoffer til fødevarer, men der kan også nævnes f.eks. nikkelholdige produkter.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke taget stilling til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

De enkelte direktiver implementeres i dansk ret med bestemmelserne om gensidig anerkendelse.

4. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Europaudvalget.

10. Parallelimport og varemærkerettigheder

1. Baggrund og indhold

EF-Domstolen fastslog i den såkaldte Silhouette-sag (sag C-355/96) fra juli 1998, at varemærkedirektivets art. 7 skal forstås således, at parallelimport af mærkevarer fra lande uden for EØS kan forhindres af mærkeindehaveren. Dette er en væsentlig ændring af den hidtidige retstilstand i en række lande bl.a. Danmark og Sverige.

På anmodning fra den svenske regering tog Rådet (Indre Marked) på rådsmødet den 24. september 1998 en indledende drøftelse af konsekvenserne af denne afgørelse. Konklusionen på rådsmødet blev, at sagen først skulle tages op i Rådet igen efter offentliggørelsen af den økonomiske analyse af dommens konsekvenser for det europæiske marked, som Kommissionen havde bestilt hos det engelske konsulentfirma NERA.

Kommissionens analyse forelå umiddelbart før rådsmødet (Indre Marked) den 25. februar 1999. På rådsmødet redegjorde Kommissionen for analysens resultater, der viste, at en opretholdelse af den nugældende retstilstand generelt vil være en fordel for europæisk erhvervsliv. På den anden side ville en øget adgang til parallelimport på en række områder kunne skabe øget konkurrence og lavere priser. Der var på mødet enighed om, at det var nødvendigt at have tid til at analysere rapporten, før der kunne tages en fornyet drøftelse af emnet i rådet.

Kommissionen har efterfølgende afholdt et arbejdsgruppemøde den 26. april 1999, hvor medlemsstaterne havde lejlighed til at kommentere rapporten og stille uddybende spørgsmål hertil. Kommissionen har endvidere afholdt en offentlig høring i Bruxelles den 28. april 1999, hvor interesseorganisationerne fik mulighed for at komme med deres kommentarer og holdninger.

Kommissionen vil på rådsmødet orientere om resultatet af denne høring, og vil formentlig omtale planerne for det fortsatte arbejde. Der vil ikke blive fremlagt forslag til konkrete handlinger.

Erhvervsministeriet har lavet en foreløbig analyse af konsekvenserne af Silhouette-dommen for det danske marked. Analysen er nu sendt til høring hos en række interesseorganisationer. Den svenske konkurrencestyrelse har offentliggjort en analyse af konsekvenserne for det svenske marked medio januar 1999, og der er et tilsvarende arbejde i gang i de fleste andre medlemsstater.

Emnet har som nævnt været behandlet på rådsmødet den 24. september 1998 og 25. februar 1999. Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig i sagen.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til spørgsmålet om nærhed og proportionalitet.

3. Gældende dansk ret

Siden implementeringen af varemærkedirektivet i den danske varemærkelov i 1991 har der været tvivl om, hvorledes varemærkelovens § 6, der omhandler konsumtion af varemærkerettighederne, skulle fortolkes. Usikkerheden skyldtes, at bestemmelsen implementerer varemærkedirektivets art. 7, hvis nærmere indhold var omtvistet.

Denne tvivl har EF-Domstolen afklaret med sin afgørelse i Silhouette-sagen.

Sagen drejede sig om parallelimport af et parti solbriller af mærket Silhouette fra Bulgarien til Østrig. I dens afgørelse fastslog domstolen, at indehaveren af varemærket Silhouette kunne forhindre denne parallelimport, da det pågældende parti varer var bragt på markedet uden for EØS-området. Var det pågældende parti varer derimod bragt på markedet inden for EØS området kunne det cirkulere frit og dermed også gøres til genstand for parallelimport.

Gældende dansk ret er derfor nu, at varemærkeretten "konsumeres", når en varemærkebeskyttet vare sendes på markedet i et EØS-land. At varemærkeretten konsumeres betyder, at mærkeindehaveren ikke kan bruge sin eneret til at forhindre den videre omsætning af den pågældende vare. Bringes en mærkevare på markedet uden for EØS, kan mærkeindehaveren derimod godt bruge sin varemærkeret til at forhindre, at varen importeres til et EØS-land herunder til Danmark.

4. Høring

Den arbejdsgruppe under Erhvervsministeriet, der har analyseret dommens konsekvenser for det danske marked, har sendt sin foreløbige rapport til høring og vil inddrage de berørte branchers og interesseorganisationers synspunkter i den endelige rapport.

5. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har været nævnt til orientering på udvalgets møde den 18. september 1998 og den 19. februar 1999. Notater til udvalget blev fremsendt den 11. september 1998 og den 12. februar 1999.

11. Forslag til 13. Selskabsdirektiv om overtagelsestilbud (KOM(97)565) samt Rådets og EU-Kommissionens kompromisforslag af 20. maj 1999 (7757/99)

Resumé

Kommissionens fremsatte den 10. november 1997 ændret forslag til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud - KOM(97)565 endelig udgave.

Det tyske formandskab og EU-Kommissionen har fremsat kompromisforslag af 20. maj 1999 til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud.

Forslaget har til formål at sikre en vis minimumsbeskyttelse for aktionærer i selskaber, der udsættes for overtagelsestilbud og for minoritetsaktionærer i selskaber, hvor kontrollen med det enkelte selskab skifter hænder.

Forslaget indeholder regler om obligatoriske tilbud, tilbudsdokumentets indhold, tilbudsproceduren, ledelsens adfærd i forbindelse med en tilbudsproceduren m.v.

Der er fortsat tale om et rammedirektiv, der fastsætter nogle generelle principper og et antal specifikke minimumsregler. Direktivet indeholder således et antal obligatoriske minimumsregler, en række overordnede regler som medlemsstaterne selv skal udfylde, en række valgfri regler samt generelle principper, som de regler, der udstedes i medfør af direktivet, skal leve op til.

1. Baggrund

Kommissionens fremsatte den 10. november 1997 ændret forslag til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud - KOM(97)565 endelig udgave.

Forslaget af 10. november 1997 og senere arbejdsudkast er blevet drøftet i en arbejdsgruppe under Rådet under såvel det østrigske formandskab i 2. halvår 1998 (6 møder) som det nuværende tyske formandskab (5 møder).

Med baggrund i disse drøftelser har det tyske formandskab og EU-Kommissionen den 20. maj 1999 fremsat kompromisforslag til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud. Forslaget forventes behandlet på rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999.

2. Forslagets formål og indhold

Forslagets hjemmel er traktaten om oprettelse af det Europæiske Fællesskab, særligt artikel 44 (tidligere artikel 54). Vedtagelse skal ske efter artikel 251 (tidligere 189B) i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Forslaget har til formål at sikre en vis minimumsbeskyttelse for aktionærer i selskaber, der udsættes for overtagelsestilbud og for minoritetsaktionærer i selskaber, hvor kontrollen med det enkelte selskab skifter hænder.

Der er tale om et rammedirektiv, der fastsætter nogle generelle principper og et antal specifikke minimumsregler. For at nå de mål, der er fastlagt i de generelle principper, skal medlemsstaterne sikre, at der findes regler, som opfylder minimumskravene i direktivet. Endvidere kan medlemsstaterne for at nå disse mål have yderligere betingelser og strengere bestemmelser end krævet i direktivet.

Det tyske formandskab og EU-Kommisionen har fremsat kompromisforslag af 20. maj 1999 til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud.

Der er i kompromisforslaget - i forhold til det oprindelige direktivforslag - fremsat nye ændrede forslag til regler om valg af tilsynsmyndighed og gældende regler, tavshedspligt, samarbejde mellem tilsynsmyndigheder, dispensationsmuligheder, ret til at udpege myndigheder, offentliggørelse af beslutningen om at fremsætte et tilbud, afgivelse af oplysninger til tilsynsmyndighederne, acceptperiode, tilbudsdokumentets indhold, defensive foranstaltninger fra målselskabets ledelse, redegørelse fra målselskabets ledelse til selskabets aktionærer m. v.

Der er endvidere fremsat helt nye regler om bl.a. frivillige tilbud til opfyldelse af krav om pligttilbud, eksisterende/alternative systemer til beskyttelse af minoritetsaktionærer, gensidig anerkendelse af tilbudsdokumenter, kontaktudvalg, ændring af andre direktiver samt sanktioner.

Direktivet behandler bl.a. følgende temaer:

Overtagelsestilbud

Medlemsstaterne skal sikre, at der findes regler, som forpligter en erhverver, der direkte eller indirekte opnår en kontrollerende andel af stemmerne i et selskab til at fremsætte overtagelsestilbud til minoritetsaktionærerne. Tilsvarende gælder, hvis erhvervelsen er sket gennem personer, der handler i forståelse med erhververen.

Personkreds og betaling

Et pligtmæssigt overtagelsestilbud skal være rettet til samtlige indehavere af kapitalandele og vedrøre alle deres andele, og prisen skal være rimelig.

Den betaling, som tilbudsgiveren tilbyder, skal omfatte en kontant betaling, i det mindste som et alternativ.

Kontrollerende indflydelse

“Kontrollerende indflydelse” fastlægges ud fra besiddelse af en vis procentdel af stemmerne, og procentdelen samt beregningsmåden herfor, bestemmes af reglerne i den medlemsstat, hvor selskabet har sit vedtægtsmæssige hjemsted.

Frivilligt tilbud til opfyldelse af krav om pligttilbud

I henhold til direktivet er pligten til at afgive tilbud opfyldt, hvis et *frivilligt tilbud* til alle indehavere af kapitalandele om erhvervelse af alle deres andele har medført opnåelse af kontrol i overensstemmelse med bestemmelserne i direktivet.

Eksisterende/alternative “systemer” til beskyttelse af minoritetsaktionærer

Forslaget indeholder en overgangsregel på 2 år for medlemslande, der på tidspunktet for vedtagelsen af direktivet anvender en anden passende og mindst tilsvarende måde til beskyttelse af minoritetsinteresserne i selskabet. Forslaget tillader endvidere, at fastlægge yderligere regler med det formål, at beskytte ejerne af kapitalandele i selskabet.

Dispensation fra regler fastsat i medfør af direktivet

Forudsat at de generelle principper, jf. nedenfor, er overholdt, kan medlemsstaterne i de regler, de udarbejder eller indfører i medfør af direktivet, fastsætte, at deres tilsynsmyndigheder i bestemte typer af tilfælde og i visse specifikke tilfælde kan give dispensation fra regler på basis af en begrundet afgørelse.

Tilbudsdokumentets indhold

Direktivet fastlægger minimumsindholdet af tilbudsdokumentet.

Gensidig anerkendelse af tilbudsdokumenter

Der fastsættes en gensidig anerkendelsesordning for tilbudsdokumenter i stil med den ordning, der kendes for børsprospekter.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitet

Det anføres i forslaget, at det er nødvendigt at samordne visse garantier, som i medlemsstaterne kræves af selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser med det formål at gøre sådanne garantier ensartede i hele EU.

Endvidere anføres, at kun foranstaltninger på EU-plan kan sikre et rimeligt beskyttelsesniveau for indehavere af kapitalandele i hele EU og tilvejebringe et antal minimumsregler for procedurerne i forbindelse med

overtagelsestilbud; medlemsstaterne kan på egen hånd ikke garantere samme beskyttelsesniveau, navnlig ikke i forbindelse med grænseoverskridende overtagelser eller erhvervelse af kontrol.

4. Gældende ret

Gældende dansk ret fremgår af værdipapirhandelslovens kapitel 8 (§§ 31 og 32) samt Fondsrådets bekendtgørelse nr. 333 af 23. april 1996, om aktionærers oplysningsforpligtelser samt om tilbudspligt, når en aktionær erhverver flertallet af stemmerettighederne eller bestemmende indflydelse i et børsnoteret selskab.

5. Høring

a) Indledning

I forbindelse med EU-Kommissionens forslag af 10. november 1997 til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud - KOM(97)565 sendte Finanstilsynet den 3. juni 1998 forslaget i høring hos følgende organisationer m.v.:

Københavns Fondsbørs A/S, FUTOP Clearingcentralen A/S, Værdipapircentralen, Finansrådet - Danske Pengeinstitutters Forening, Sammenlutningen af Danske Andelskasser, Børsmæglerforeningen, Realkreditrådet, Den Danske Finansanalytikerforening, Danske Finansieringsselskabers Forening, PBS A/S, Harlow Butler A/S, Exco Scandinavia A/S, Nexor-Brokers A/S Fondsmæglerselskab, Dansk Industri, Danmarks Rederiforening, Det Danske Handelskammer, Håndværksrådet, Advokatrådet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Registrerede Revisorer, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Foreningen af Firmapensionskasser, InvesteringsForeningsRådet, Dansk Aktionærforening, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Rådet for Dansk Forsikring og Pension, KommuneKredit, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finansforbundet, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Handel & Service, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes & Tjenestemændenes Fælles-Arbejdsløshedskasse, Den Danske Fondsmæglerforening, Landbrugsrådet, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Åge Kramp (JAK), Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Centralforeningen for Danske Assurandører og Fondsrådet.

b) Resume af høringen

FØLGENDE TILSLUTTEDE SIG FORSLAGET

Københavns Fondsbørs A/S, Rådet for Dansk Forsikring og Pension, Fondsrådet, samt Advokatrådet.

FØLGENDE MENTE, AT DIREKTIVET BØR HARMONISERE MINDRE
Danmarks Rederiforening og Dansk Industri

FØLGENDE MENTE, AT DIREKTIVET BØR HARMONISERE MERE Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Arbejdsmarkedets Tillægspension og Foreningen af Statsautoriserede Revisorer.

FØLGENDE HAVDE INGEN BEMÆRKNINGER

Amtsrådsforeningen i Danmark, Det Danske Handelskammer, Danske Finansieringsselskabers Forening, Realkreditrådet, Værdipapircentralen, Finansforbundet, Landsorganisationen i Danmark.

De øvrige organisationer svarede ikke.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Såfremt kompromisforslaget vedtages vil formuleringen af værdipapirhandelslovens §§ 31 og 32 efter omstændighederne skulle justeres. Endvidere skal der foretages ændringer i bekendtgørelser udstedt af Fondsrådet i medfør af værdipapirhandelslovens § 32, stk. 3.

I Fondsrådets bekendtgørelse skal bl.a. foretages følgende ændringer:

- Der skal indføres en lovvalgs- og jurisdiktionsregel.
- Der skal fastsættes regler om, at beslutningen om at fremsætte et tilbud skal offentliggøres, og at tilsynsmyndigheden skal orienteres om tilbuddet.
- Der skal fastsættes regler om, at bestyrelsen eller direktionen i målselskabet straks efter offentliggørelsen af tilbuddet skal orientere de ansattes repræsentanter eller de ansatte selv herom.
- Der skal fastlægges regler om, at medlemmerne af målselskabets bestyrelse eller direktion afholder sig fra defensive foranstaltninger i "tilbudsperioden", medmindre godkendelse på generalforsamling foreligger.
- Der skal fastlægges regler om, at målselskabets bestyrelse og direktion skal fremkomme med begrundet redegørelse for dens holdning til tilbuddet.
- Der skal fastlægges regler om tilbuddets ophør, ændring af tilbuddet, konkurrerende tilbud, offentliggørelse af resultatet af et tilbud og tilbuddets uigenkaldelige karakter og tilladte betingelser.
- Der skal fastsættes regler om gensidig anerkendelse af tilbudsdokumenter.

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at have statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke umiddelbart samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Europaudvalget

Grundnotat vedrørende EU-Kommisionens forslag af 10. november 1997 til 13. selskabsdirektiv om overtagelsestilbud - KOM(97)565 endelig udgave - er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 20. maj 1998 (Folketinget, 1997-1998, 2. samling, Europaudvalget, Alm. del - bilag 287).

12. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om følgeret til fordel for ophavsmanden til et originalkunstværk, KOM(98)78

Resumé

Direktivforslaget vedrører den såkaldte følgeret, som indebærer, at der ved kommercielt videresalg af ophavsretligt beskyttede kunstværker skal betales et vederlag til ophavsmanden eller dennes arvinger. Forslaget har til formål at sikre, at der inden for EU kommer til at gælde i hovedsagen ensartede regler på dette område. Forslaget vil medføre, at der skal foretages mindre ændringer af den gældende følgeretsordning i ophavsretsloven.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen forelagde den 25. april 1996 et forslag til direktiv: KOM(96)97 endelig udgave.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 18. december 1996. Europa-Parlamentet afgav udtalelse om direktivforslaget den 9. april 1997.

På den baggrund forelagde Kommissionen den 13. marts 1998 et ændret forslag.

Forslaget er udstedt med hjemmel i EF-traktatens art. 95 (tidligere art. 100A), og vedtagelse skal ske i overensstemmelse med proceduren i Traktatens art. 251 (tidligere art. 189B) om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Forslaget var sat på dagsordenen for rådsmødet (Indre Marked) den 25. februar 1999, hvor forslaget imidlertid blev taget af dagsordenen med henblik på at søge nogle problemer afklaret, som visse medlemslande havde.

Forslaget er på ny sat på dagsordenen for rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999 med henblik på en vedtagelse af fælles holdning.

Hovedformålet med direktivforslaget er at harmonisere den ophavsretlige følgeret inden for EU for at modvirke, at salg af kunstværker bliver kanaliseret til de lande i Fællesskabet, der ikke har en følgeretsordning, f.eks. Storbritannien.

Direktivforslaget, således som det fremlægges på rådsmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999, består af følgende hovedelementer:

Ophavsmanden til et originalkunstværk skal have en ret til vederlag ved videresalg af dennes kunstværk, medmindre transaktionen kun finder sted mellem privatpersoner. Vederlaget udløses f.eks. ved salg af et værk af billedkunst på auktion, såfremt det ikke drejer sig om førstegangssalg foretaget af ophavsmanden. En privatperson er også pligtig til at betale følgeretsvederlag, hvis et kunstværk videresælges til en erhvervsmæssig køber. Dette gælder dog ikke for videresalg til museer.

De enkelte medlemslande kan bestemme, at der ikke skal erlægges følgeretsvederlag, hvis videresalget finder sted mindre end 3 år efter, at sælgeren (f.eks. et galleri) har erhvervet kunstværket fra ophavsmanden. Dette skal dog kun gælde, hvis salgsprisen ikke overstiger 10.000 euro.

Der fastsættes en mindstegrænse på 2000 euro for den salgspris, der udløser følgeretsvederlag. Medlemslandene har frihed til at fastsætte en lavere mindstegrænse.

Vederlaget beregnes på følgende måde: 4% af salgsprisen op til 50.000 euro, 3% af salgsprisen mellem 50.000 euro og 200.000 euro, 1% af salgsprisen mellem 200.000 euro og 500.000 euro samt ½% for den del af salgsprisen, der overstiger 500.000 euro. Der er givet mulighed for, at medlemslandene kan anvende en procentsats på 5% op til 50.000 euro.

Følgeretten påhviler sælger, men medlemslandene kan bestemme, at sælgeren og andre medvirkende, som handler erhvervsmæssigt, skal hæfte solidarisk for betalingen.

Følgeretten tilkommer ophavsmanden i dennes levetid. Efter ophavsmandens død overgår retten til ophavsmandens ægtefælle og efterkommere inden for beskyttelsestiden, dvs. 70 år efter udgangen af det år, hvor ophavsmanden døde.

Medlemsstaterne kan bestemme, at følgeretten skal udøves af en forvaltningsorganisation.

Beskyttelsen gælder for personer, der er statsborgere eller fast bosat i Unionens medlemslande. I forhold til statsborgere fra tredjelande, som ikke er fast bosat inden for Unionen, gælder beskyttelsen under forudsætning af gensidighed.

Af hensyn til de lande, der ikke har en følgeretsordning, er der foreslået en forholdsvis lang frist på 4 år for implementering af direktivet.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har i sin begrundelse for forslaget anført, at der er et behov for fælles EU-regler på følgeretsområdet. Det skyldes bl.a., at ikke-diskrimineringsprincippet i Traktatens art. 6 indebærer, at medlemslande, som har en følgeretsordning, har pligt til at betale vederlag til statsborgere fra andre medlemslande, selv om disse lande ikke har en følgeretsordning. I præambelen har Kommissionen under hensyn til nærhedsprincippet præciseret, at den harmoniserende effekt af direktivforslaget er begrænset til de bestemmelser i national lovgivning, som har den mest direkte effekt på Det Indre Marked. Af disse grunde er der givet medlemslandene en mulighed for at fastsætte en lavere mindstegrænse for vederlagspligtige salg. Det er ligeledes overladt til medlemslandene at bestemme, hvem følgeretten skal tilkomme efter ophavsmandens død.

3. Gældende dansk ret

I dansk ret blev der i 1989 gennemført en følgeretsordning, som er indeholdt i den gældende ophavsretslovs § 38.

Efter § 38 tilkommer der ophavsmanden eller dennes ægtefælle eller livsarvinger et vederlag på 5% af salgsprisen ved erhvervmæssigt videre salg af kunstværker. Private handler falder således uden for bestemmelsens anvendelsesområde.

Pligten til at betale vederlag påhviler den, der erhvervmæssigt sælger eller formidler salg af kunstværker.

I § 8 i bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 1996 om beregning af følgeretsvederlag ved erhvervmæssigt videre salg af kunstværker er der fastsat en mindstegrænse på 2.000 kr. for den salgspris, der udløser følgeretsvederlag. Retten gælder ved salg af værker af billedkunst, værker af brugskunst, medmindre de er fremstillet i flere identiske eksemplarer, og fotografiske værker.

Retten til følgeretsvederlag er personlig og uoverdragelig, hvilket indebærer, at kravet på følgeretsvederlag ikke kan frafalde over for eksempelvis auktionshuse. Efter ophavsmandens død falder følgeretten i arv til ophavsmandens ægtefælle og livsarvinger. Ophavsmanden kan ikke råde over sin ret ved testamente.

Kravet på følgeretsvederlag kan kun gøres gældende af en organisation, der er godkendt af kulturministeren. Denne organisation er Copy-Dan, foreningen Billedkunst.

4. Høring

Kommissionens ændrede forslag har været udsendt til høring hos berørte organisationer m.v.

Copy-Dan, Billedkunst understreger, at det danske kunstmarked er karakteriseret ved, at den overvejende del af dansk nutidskunst sælges i Danmark. En nedsættelse af vederlagssatsen fra den gældende danske på 5% til den foreslåede degressive skala på 4%-2% vil medføre betragtelige indtægtstab for danske kunstnere. Copy-Dan foreslår derfor, at det i direktivet overlades til medlemslandene at fastsætte et højere vederlag end 4% for salg under 50.000 euro, da salg under denne beløbsgrænse ikke har nogen indflydelse på Det Indre Marked. Copy-Dan støtter Kommissionens forslag om, at medlemslandene kan fastsætte en lavere minimumsbeløbsgrænse end 1.000 euro.

Billedkunsternes Forbund henviser til høringssvaret fra Copy-Dan, Billedkunst, og giver særligt udtryk for, at der i direktivet bør gives de enkelte medlemslande mulighed for at fastsætte individuelle vederlag med et minimum på 3% eller 4% for salgspriser under 50.000 euro.

Foreningen af Auktionsledere i Danmark udtrykker generel modstand mod følgeretsordningen, eftersom den eksisterende danske ordning leder til, at kunstværker sættes til salg i lande, der ikke har en følgeretsordning. Auktionslederforeningen foreslår, at følgeretten bringes ned på et niveau på 1%-2%, svarende til de fragtomkostninger, der er forbundet med transport af kunstværker til udlandet. Foreningen støtter forslaget om, at der ikke skal betales vederlag for salg under 1.000 euro. Endvidere bør der skabes mulighed for, at de virksomheder, det påhviler at afregne følgeretsvederlag, kan fratække administrationsomkostningerne i de indbetalte beløb.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget vil indebære, at der i den danske ophavsretslov skal indføres en degressiv skala for salg over 50.000 euro.

Den gældende danske sats på 5% vil dog kunne opretholdes for så vidt angår videresalg op til 50.000 euro (ca. svarende til 375.000 kr.).

Endvidere vil det skulle præciseres, at privatpersoner, som videresælger kunstværker til erhvervmæssige købere, har pligt til at betale følgeretsvederlag.

Direktivforslaget skønnes ikke at ville medføre statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivforslaget skønnes ikke at ville medføre samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

7. Tidligere forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Kommissionens oprindelige forslag har den 24. maj 1996 været forelagt for Europaudvalget til orientering, jf. Kulturministeriets notat af 14. maj 1996. Der henvises endvidere til det notat vedrørende ændringer af ophavsretsloven på baggrund af direktivforslaget, som er oversendt til Europaudvalget den 12. juni 1996. Kulturministeriet har i et grundnotat af 27. maj 1998 til Folketingets Europaudvalg redegjort for Kommissionens ændrede forslag. Kommissionens ændrede forslag har efterfølgende været forelagt Europaudvalget den 19. februar 1999 med henblik på forhandlingsoplæg.

13. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informations-samfundet, KOM(97)628

Resumé

Direktivforslaget vedrører den ophavsretlige beskyttelse på det digitale område i forbindelse med udviklingen af informationssamfundet. Formålet med direktivforslaget er at harmonisere EU-landenes lovgivninger om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med den stadig større udbredelse af grænseoverskridende digitale tjenester i informationssamfundet. Forslaget vil kræve væsentlige ændringer i den danske ophavsretslov. Det vil f.eks. ikke længere være tilladt frit at foretage viderespredning af værkseksemplarer, f.eks. bøger, som er parallelimporteret fra lande uden for EU. Endvidere vil en række vigtige undtagelsesbestemmelser i ophavsretsloven skulle begrænses eller ophæves.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen forelagde den 23. januar 1998 direktivforslaget. Forslaget er udstedt med hjemmel i EF-traktatens art. 47, stk. 2, (tidligere art. 57, stk. 2), art. 55 (tidligere art. 66) og art. 95 (tidligere art. 100A), og vedtagelse skal ske i overensstemmelse med proceduren i Traktatens art. 251 (tidligere art. 189B) om fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Forslaget bygger på Kommissionens grønbog af 19. juli 1995 om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder i informationssamfundet (KOM(95)382) samt Kommissionens opfølgingsmeddelelse af 20. november 1996 (KOM(96)568).

Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 9. september 1998. Europa-Parlamentet afgav udtalelse om direktivforslaget den 10. februar 1999.

Kommissionen har den 21. maj 1999 fremlagt et ændret forslag (KOM(99)250).

Direktivforslaget er sat på dagsordenen på rådmødet (Indre Marked) den 21. juni 1999 med henblik på en statusrapport fra formandskabet.

Formålet med direktivforslaget er at harmonisere EU-landenes lovgivninger om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder med særlig sigte på de nye digitale udnyttelsesmuligheder i informationssamfundet.

Forslaget har desuden til hensigt at foretage en ensartet gennemførelse af to traktater Wipo Copyright Treaty (WCT) og Wipo Performances and Phonograms Treaty (WPPT), som i december 1996 blev vedtaget inden for den internationale organisation WIPO (World International Property Organization).

Hovedelementerne i direktivforslaget er følgende:

Først og fremmest foreslås der en generel harmonisering af de ophavsretlige grundbeføjelser for ophavsmænd samt udøvende kunstnere, plade- og filmproducenter og radio- og fjernsynsforetagender. Det drejer sig om:

- art. 2 vedrørende reproduktionsretten. Bestemmelsen gælder for ophavsmænd og beslægtede rettighedshavere såsom udøvende kunstnere, plade- og filmproducenter samt radio- og fjernsynsforetagender.
- art. 3 vedrørende offentlig fremførelse af værker, præstationer m.v. Bestemmelsen indebærer navnlig, at der skal indføres en eneret for tilrådighedsstillelse for almenheden on-demand, f.eks. via Internettet. Eneretten tilkommer i lighed med art. 2 både ophavsmænd og beslægtede rettighedshavere.
- art. 4 vedrørende spredningsretten. Efter denne bestemmelse skal der på værksområdet gælde en eneret til spredning af eksemplarer af værker ved salg eller på anden måde. Indholdet af spredningsretten er imidlertid begrænset i bestemmelsens stk. 2, hvorefter eksemplarer, der er solgt eller på anden måde overdraget med ophavsmandens samtykke inden for EU, frit kan viderespredes. Den frie viderespredningsret gælder ikke for eksemplarer, der første gang er bragt på markedet uden for EU.

Herudover indeholder art. 5 en udtømmende liste over de undtagelser, som medlemslandene må have i deres ophavsretslovgivninger. Alle undtagelserne er fakultative, bortset fra den i art. 5, stk. 1, nævnte, hvorefter midlertidige reproduktioner, der sker som led i en teknisk proces, hvis eneste formål er at skabe mulighed for at bruge et værk, skal være undtaget fra reproduktionsretten i art. 2. Denne undtagelse vedrører de såkaldte flygtige og tilfældige fikseringer, der automatisk opstår ved konsulteringen af et digitalt værk.

Endvidere findes der i art. 6 og 7 nogle særlige bestemmelser om retlig beskyttelse mod omgåelse af tekniske foranstaltninger, hvis formål er at hindre uautoriseret brug af værker m.v., samt beskyttelse mod fjernelse m.v. af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning.

De af Europa-Parlamentet vedtagne ændringsforslag ligger generelt på linie med Kommissionens forslag, hvorefter rettighedshavernes beskyttelse styrkes og undtagelserne begrænses mest muligt. Europa-

Parlamentet har tilsluttet sig, at listen over tilladte undtagelser i art. 5 skal være udtømmende, og Europa-Parlamentet har samtidig stillet forslag om skærpelse af flere af undtagelserne bl.a. ved indførelse af vederlagsordninger. Endvidere har Europa-Parlamentet ønsket at præcisere, at rettighedshaverne skal kunne sætte undtagelser ud af kraft ved anvendelse af tekniske foranstaltninger, som forhindrer adgang eller kopiering af værker i digital form.

Kommissionen har i sit ændrede forslag tilsluttet sig væsentlige dele af de ændringsforslag, som er blevet vedtaget af Europa-Parlamentet.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

I bemærkningerne til direktivforslaget anfører Kommissionen, at forslaget ikke har til formål at gennemføre en generel harmonisering af reglerne om ophavsret og beslægtede rettigheder. I overensstemmelse med nærhedsprincippet foreslås det udelukkende at harmonisere de områder, der er mest hastende for at sikre Det Indre Markeds funktion og ensartede grænseoverskridende regler. Dette princip gælder for hele direktivforslaget, både hvad angår valg af harmoniseringsområder og harmoniseringsgrad. Kommissionen finder af proportionalitetshensyn, at et direktiv er det rette retlige instrument, eftersom det giver medlemslandene en vis fleksibilitet med hensyn til, hvorledes direktivets bestemmelser skal gennemføres.

3. Gældende dansk ret

Den gældende ophavsretlige lovgivning findes i lovbekendtgørelse nr. 706 af 29. september 1998. For så vidt angår de ophavsretlige grundbeføjelser, som er indeholdt i ophavsretslovens § 2, er der i hovedsagen overensstemmelse mellem direktivforslaget og den gældende lovgivning.

De i art. 5 foreslåede undtagelser svarer i en vis udstrækning til de undtagelser, som findes i kapitel 2 i ophavsretsloven.

På en række punkter afviger Kommissionens forslag imidlertid væsentligt fra den gældende danske lov. Om dette henvises nærmere til punkt 5.1.

Forslaget i art. 6 vedrørende beskyttelse mod omgåelse af kopispærreanordninger og lignende svarer til en vis grad til ophavsretslovens § 78. Efter § 78 er det strafbart forsætligt eller groft uagtsomt at omsætte eller besidde i kommercielt øjemed midler, hvis eneste formål er at lette ulovlig fjernelse eller omgåelse af tekniske indretninger, som anvendes til beskyttelse af edb-programmer. Det samme gælder for andre værker i digitaliseret form.

Forslaget til art. 7 vedrørende beskyttelse mod fjernelse, ændring og lignende af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning har ingen parallel i den gældende lovgivning.

4. Høring

Forslaget har været udsendt til høring hos en bred kreds af organisationer, institutioner, foreninger m.fl. De fremkomne høringssvar har i hovedsagen været positive over for det generelle sigte med direktivforslaget. Der er imidlertid samtidig fra flere høringsinstansers side udtrykt alvorlige bekymringer ved flere af de foreslåede bestemmelser. Hovedsynspunkterne har været følgende:

Rettighedsorganisationerne (Samrådet for Ophavsret m.fl.), Dansk Industri, Danske Dagblades Forening og Den danske Forlæggerforening m.fl. støtter forslagene om harmonisering af reproduktionsretten (art. 2), retten til offentlig fremførelse (art. 3) og distributionsretten (art. 4). Der synes også blandt disse organisationer at være tilslutning til den udtømmende opregning af undtagelser i art. 5.

Bibliotekssektoren (Danmarks Biblioteksforening, Statsbiblioteket m.fl.), Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune m.fl. tager afstand fra den udtømmende angivelse af undtagelser i art. 5. Organisationerne finder ikke, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til almenhedens behov for fri og lige adgang til information. Det anføres blandt andet, at det ikke vil være muligt at opretholde undtagelser om, at enkeltpersoner på biblioteker kan foretage personligt gennemsyn i form af f.eks. skærmgengivelse eller afspilning af filmværker, musikværker og andre værker i digital form.

Bibliotekerne og Kommunernes Landsforening finder det endvidere uacceptabelt, at det efter forslaget til art. 4, stk. 2, vil kræve samtykke fra rettighedshaverne at parallelimportere og videresælge bøger m.v., der lovligt er bragt på markedet uden for EU (EU-konsumtion).

Bibliotekssektoren, Dansk Dataforening, Tele Danmark m.fl. giver deres tilslutning til den særlige undtagelse i art. 5, stk. 1, om teknisk betingede midlertidige reproduktionshandlinger. Rettighedsorganisationerne, herunder Danske Dagblades Forening, Den danske Forlæggerforening, IT-Brancheorganisationen og Samrådet for Ophavsret, tager afstand fra bestemmelsen i dens nuværende udformning. Det er disse organisationers opfattelse, at selve brugen af værket skal være autoriseret af rettighedshaveren eller på anden måde være lovlig.

Danmarks Radio og TV2 har særligt fremhævet behovet for, at der i direktivet tages højde for de problemer, som radiofonierne har med hensyn

til anvendelse af fonogrammer i egne produktioner, midlertidig reproduktion i forbindelse med deres udsendelsesvirksomhed samt anvendelse af ældre produktioner til nye formål, f.eks. tilgængeliggørelse on-demand.

En mere detaljeret oversigt over indholdet af de indkomne høringssvar findes i en høringsoversigt af 29. april 1998 udarbejdet af Kulturministeriet og oversendt til Europaudvalget den 30. april 1998.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

5.1. Vedtages direktivforslaget i den form, det er fremlagt af Kommissionen, og eventuelt med visse af de af Europa-Parlamentet vedtagne ændringsforslag, vil ophavsretsloven skulle ændres på en række punkter.

Forslaget til art. 4, stk. 2, om konsumtion af spredningsretten indebærer, at parallelimport af værkseksemplarer alene vil kunne finde sted for så vidt angår eksemplarer, der første gang er bragt på markedet inden for EU med rettighedshaverens samtykke. Parallelimport af fx bøger, der første gang er bragt på markedet uden for EU, vil således ikke være tilladt.

Efter ophavsretslovens § 19 gælder der et almindeligt princip om, at værkseksemplarer frit kan viderespredes, uanset hvor de første gang måtte være bragt på markedet, hvilket betyder, at parallelimport i almindelighed er tilladt. Kun for så vidt angår udøvende kunstnere og lyd- og billedproducenter gælder der efter lovens §§ 65-67 - som følge af EF-direktivet om udlejning og udlån - et forbud mod parallelimport for så vidt angår optagelser, der er foretaget i et EU-land men første gang bragt på markedet uden for EU.

Den udtømmende opregning af undtagelser i art. 5 indebærer en indsnævring af de tilladte undtagelser.

Undtagelser, der traditionelt har været gældende inden for undervisningsområdet, begrænses således til kun at gælde for den undervisning, som finder sted i ikke-kommercielt øjemed. Samme begrænsning vil gælde for eksemplar fremstilling m.v., der sker til fordel for syns- og hørehandicappede.

Endvidere medfører forslaget, at en række andre specielle undtagelser ikke vil kunne opretholdes. Det drejer sig fx om muligheden for at optage radio- og fjernsynsudsendelser til kortvarig brug for beboere på plejehjem, sygehuse, og i fængsler m.v. (§ 15), samt bestemmelserne i §§ 23 og 24 om gengivelse af kunstværker i kritiske og videnskabelige fremstillinger, i kataloger og lignende.

Ligeledes vil det med stor sandsynlighed ikke være muligt at bevare en undtagelse af den i ophavsretslovens § 27 nævnte karakter, hvorefter ophavsretten ikke skal være til hinder for, at offentlige myndigheder giver aktindsigt efter de almindelige regler om offentlighed i forvaltningen.

En yderligere konsekvens af art. 5 vil formentlig være, at det ikke længere vil være tilladt på offentlige biblioteker at stille værker i digital form til rådighed for enkeltpersoner til personligt gennemsyn eller studium på stedet. Det betyder, at computere opstillet på biblioteker ikke uden samtykke fra rettighedshaverne vil kunne anvendes af privatpersoner til "browsing" og lignende formål.

5.2. Forslaget skønnes ikke at ville medføre statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Den foreslåede harmonisering må antages at fremme den grænseoverskridende udveksling af varer og tjenesteydelser, hvori der indgår ophavsretligt beskyttet materiale. Dette vil antagelig skabe vækst i erhvervssektorerne i informationssamfundet samt have en gavnlig virkning på beskæftigelsen. En harmoniseret beskyttelse vil formentlig være en ansporing til nye investeringer i en række aktiviteter, der er beskyttet af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder.

7. Tidligere forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Kulturministeriet har i et grundnotat af 9. marts 1998 redegjort for Kommissionens oprindelige forslag. Der henvises endvidere til den af Kulturministeriet udarbejdede høringsoversigt af 29. april 1998, som er oversendt til Europaudvalget den 30. april 1998.

Kommissionens oprindelige forslag har den 27. marts 1998 været forelagt for Europaudvalget til orientering, jf. Kulturministeriets notat af 19. marts 1998.

14. Direktivforslag om visse retlige aspekter af elektronisk handel i Det Indre Marked, KOM(98)586 endelig udgave

Resumé

Kommissionen har den 7. december 1998 fremlagt et forslag til direktiv om visse retlige aspekter af elektronisk handel. Direktivforslaget bygger på et princip om hjemlandskontrol og gensidig anerkendelse (afsenderlands-princippet). Bestemmelsen pålægger etableringslandet en pligt til at sikre, at de tjenesteydere, som er etableret i det pågældende land, overholder landets retsregler, også når tjenesteydelsen leveres til en modtager i et andet land. I direktivforslaget lægges der op til en regulering af følgende emner:

- *Etablering og oplysning.* Ifølge forslaget må adgangen som tjenesteyder ikke underlægges krav om forudgående godkendelse, ligesom forslaget indeholder en generel oplysningspligt for tjenesteydere.
- *Kommerciel kommunikation (markedsføring).* I forslaget fastsættes en række krav om gennemsigtighed, herunder at kommerciel kommunikation via elektronisk post skal være klart genkendelig som sådan.
- *Elektroniske kontrakter.* Der stilles forslag om, at medlemsstaterne skal sikre, at den nationale lovgivning tillader elektronisk kontraktindgåelse. Derudover indeholder forslaget regler om, hvilken information tjenesteyderen skal tilvejebringe, før aftaleindgåelsen kan foretages, og om fastlæggelsen af det tidspunkt, hvor en aftale skal anses for at være indgået.
- *Formidleransvar.* Der stilles forslag om, at tjenesteydere ikke har noget ansvar, når der er tale om "ren formidling", og at deres ansvar er begrænset, når der er tale om andre former for virksomhed som "formidler" (caching – midlertidig lagring af informationer - og hosting – oplagring af informationer).
- *Iværksættelse, herunder tvistløsning og myndighedernes rolle.* Der stilles forslag om, at erhvervssammenslutninger eller -organisationer skal opfordres til at udarbejde adfærdskodeks, at det administrative samarbejde mellem medlemsstaterne imellem skal fremmes, ligesom der skal være mulighed for at etablere alternative systemer for bilæggelse af grænseoverskridende tvister. Derudover pålægges medlemsstaterne en vis pligt til over for Kommissionen at underrette om afgørelser, praksis, brug og sædvaner i forbindelse med elektronisk handel.

Hvis direktivforslaget vedtages i sin nuværende form betyder det, at bl.a. markedsføringsloven og aftaleloven vil skulle tilpasses. Desuden vil der

skulle indføres særlige regler om ansvarsfrihed og erstatningsansvar for udbydere af informationssamfundets tjenester.

1. Baggrund og indhold

I april 1997 afgav Kommissionen en meddelelse med titlen "Et europæisk initiativ om elektronisk handel" (KOM(97)157 endelig udgave af 15. april 1997), hvori Kommissionen opstillede det mål, at der i år 2000 på fællesskabsplan skulle være fastlagt sammenhængende juridiske rammer for den elektroniske handel.

Kommissionen har herefter den 7. december 1998 fremlagt forslag til direktiv om visse retlige aspekter af elektronisk handel i Det Indre Marked (KOM(98)586).

Hjemlen for forslaget er artikel 42, stk. 2, artikel 55 og artikel 95 (tidligere artikel 57, stk. 2, artikel 66 og artikel 100A), hvorefter beslutning træffes af Rådet med kvalificeret flertal efter fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet (artikel 251).

Europa-Parlamentet har den 3.-6. maj 1999 haft førstebehandling af direktivforslaget. Europa-Parlamentet har vedtaget en betænkning om direktivforslaget, der indeholder en række ændringsforslag. Betænkningen er endnu ikke modtaget.

1.1. Definitioner (artikel 2)

Direktivforslaget har til formål at sikre et velfungerende Indre Marked for "informationssamfundets tjenester". Informationssamfundets tjenester er i artikel 2 defineret som enhver kommerciel tjeneste (herunder salg af varer og tjenesteydelser), som udbydes via elektroniske kommunikationssystemer (særligt Internettet).

De foreslåede regler skal finde anvendelse på tjenester inden for direktivforslagets "koordinerede område". Dette er defineret som de krav, der gælder for informationssamfundets tjenesteydere og informationssamfundets tjenester. Det er ikke angivet, om der findes typer af krav, som falder uden for det "koordinerede område", eller om direktivforslaget regulerer ethvert krav til tjenesteydere og tjenester.

1.2. Afsenderlandsprincippet (artikel 3 og 22, stk. 2 og 3)

Ved elektronisk handel via Internettet mv. vil en tjenesteydelse ofte blive leveret over grænserne og dermed få tilknytning til flere landes retssystemer. I disse tilfælde kan der derfor opstå tvivl om, hvilket lands retsregler, der skal gælde.

Direktivforslaget indeholder i artikel 3 en central bestemmelse, som skal skabe klarhed om, hvilket lands retsregler, der skal gælde. Det følger af

bestemmelsen, at de udbudte tjenester, skal være undergivet lovgivningen i tjenesteyderens etableringsland (afsenderlandsprincippet).

Ved afgørelsen af, om en tjenesteyder er etableret i et bestemt land, skal der lægges vægt på, om tjenesteyderen har udøvet økonomisk aktivitet ved hjælp af en "fast indretning" i det pågældende land.

Forslagets artikel 3 pålægger etableringslandet en pligt til at sikre, at de tjenesteydere, som er etableret i det pågældende land, overholder landets retsregler, også når tjenesteydelsen leveres til en tjenestemodtager i et andet land. Bestemmelsen indebærer på den anden side også, at modtagerlandet ikke kan kræve sine egne regler overholdt af en tjenesteyder, som er etableret i en anden EU-stat.

Afsenderlandsprincippet skal som udgangspunkt gælde inden for direktivets koordinerede område, der er defineret som alle krav, der gælder for informationssamfundets tjenesteydere og informationssamfundets tjenester.

Visse områder er dog efter forslagets artikel 22, stk. 2, undtaget fra afsenderlandsprincippet. Det gælder bl.a. ophavsrettigheder og spørgsmålet, om det skal være tilladt at sende uopfordret kommerciel kommunikation via elektronisk post eller lignende ("spamming"). Uden for anvendelsesområdet for afsenderlandsprincippet falder også "kontraktforpligtelser i forbindelse med forbrugerkontrakter".

Myndighederne i modtagerlandet har endvidere mulighed for i konkrete situationer at træffe foranstaltninger over for en udenlandsk tjenesteyder, også selv om det indebærer en begrænsning af den frie bevægelighed for den pågældende tjeneste. Sådanne foranstaltninger kan imidlertid kun iværksættes, hvis det er nødvendigt af hensyn til ufravigelige retsgrundsatninger, sundhedsbeskyttelse, offentlig sikkerhed eller forbrugerbeskyttelse, forudsat at foranstaltningen står i rimeligt forhold til disse mål, og at foranstaltningen i øvrigt overholder fællesskabsretten.

Forud for en sådan foranstaltning skal modtagerlandets myndighed opfordre etableringslandets myndighed til at gribe ind. I særligt hastende tilfælde skal modtagerlandet dog kunne handle uden at afvente etableringslandets indgriben.

Kommissionen skal endvidere underrettes om en påtænkt foranstaltning. Kommissionen kan træffe afgørelse om, hvorvidt foranstaltningerne, som modtagerlandet påtænker at iværksætte, er i overensstemmelse med fællesskabsretten. Hvis Kommissionens afgørelse er negativ, skal mod-

tagerlandet undlade at træffe de påtænkte foranstaltninger eller straks bringe trufne foranstaltninger til ophør.

1.3. Etablering og oplysning (artikel 4 og 5)

Det fremgår af direktivforslaget, at adgangen til at udbyde tjenester i informationssamfundet ikke må underlægges krav om forudgående godkendelse.

Direktivforslaget indeholder en generel oplysningspligt for tjenesteydere i informationssamfundet. Der skal således gives oplysning om bl.a. tjenesteyderens navn, fysiske adresse og e-post adresse. Endvidere skal priserne på informationssamfundets tjenester angives præcist og tydeligt.

1.4. Kommerciel kommunikation (markedsføring) (artikel 6-8)

Ved udtrykket kommerciel kommunikation forstås i direktivforslaget alle former for kommunikation bestemt til direkte eller indirekte at fremme afsætning af varer, tjenester eller til etablering af et image.

Direktivforslagets artikel 6 og 7 fastslår bl.a., at markedsføring og uopfordret kommerciel kommunikation skal være identificerbar som sådan. Det skal endvidere i henhold til artikel 6 fremgå, for hvis regning markedsføringen foretages, ligesom salgsfremmende foranstaltninger (rabatter, præmier, tilgift mv.) samt konkurrencer og spil i reklameøjemed - når de er tilladte i etableringslandet - klart skal identificeres som sådanne.

Direktivforslaget indeholder i artikel 8 en bestemmelse om, at det skal være tilladt at benytte kommerciel kommunikation inden for lovregulerede erhverv (eksempelvis læger, revisorer og advokater). Reklamering på Internettet mv. skal være tilladt på betingelse af, at reklamen overholder etableringslandets faglige regler. Endvidere opfordres faglige sammenslutninger og organisationer til at udarbejde adfærdskodeks på fællesskabsplan om reklamering mv.

1.5. Elektroniske kontrakter (artikel 9-11)

Efter direktivforslagets artikel 9 skal medlemsstaterne sikre, at den nationale lovgivning tillader elektronisk kontraktindgåelse. National ret må således som udgangspunkt ikke indeholde regler om, at kontrakter skal indgås på papir, skal underskrives i hånden eller lignende. De nationale regler om aftaleindgåelse må heller ikke hindre den "effektive udnyttelse" af elektroniske kontrakter eller fratage disse gyldighed, alene fordi de er indgået elektronisk.

Direktivforslaget indeholder ikke nogen nærmere definition af, hvad der skal forstås ved "elektroniske kontrakter". Medlemsstaterne vil

imidlertid have mulighed for at gøre undtagelser på enkelte retsområder, som er opregnet i forslaget. Muligheden for at gøre undtagelse omfatter bl.a. kontrakter inden for arveretten og familieretten. Listen over undtagelser kan ændres af Kommissionen efter indhentelse af udtalelse fra et rådgivende udvalg bestående af medlemsstaternes repræsentanter.

I kommentaren til bestemmelsen præciseres, at den ikke kun skal dreje sig om bestemmelser i national ret, som ved et direkte krav om brug af et papirdokument eller lignende hindrer elektronisk aftaleindgåelse. Indirekte hindringer, som f.eks. krav om, at begge parter skal være personligt til stede ved underskrivelsen af en aftale, vil heller ikke kunne opretholdes.

I hovedtræk går reglerne om udbyderens oplysningspligt (artikel 10) ud på, at en tjenesteudbyder forud for indgåelsen af en aftale skal give modparten oplysning om de forskellige led i aftaleindgåelsen (tilbud, accept m.v.). Udbyderen skal også oplyse, om den elektroniske kontrakt vil blive opbevaret til senere brug, og om muligheden for at rette fejl, som begås i forbindelse med aftaleindgåelsen (f.eks. indtastningsfejl).

Forslaget indeholder endvidere i artikel 11 regler om, hvornår en aftale er indgået, når der elektronisk gives accept af et tilbud, f.eks. ved et klik på en ikon.

Efter forslaget er en aftale indgået, når:

- 1) der er givet et tilbud, som
- 2) bliver accepteret,
- 3) tilbudsmotageren har modtaget kvittering fra tilbudsgiveren for dennes modtagelse af accepten, og
- 4) tilbudsgiveren har modtaget kvittering fra tilbudsmotageren for dennes modtagelse af kvitteringen for modtagelsen af accepten.

De under 3 og 4 nævnte kvitteringer skal afgives så hurtigt som muligt og skal anses for modtaget, når modtageren har mulighed for at få adgang til dem.

Artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 2, indeholder regler, som har til formål at beskytte tjenestemodtagere mod at komme til at indgå aftaler ved en fejl. Reglerne går ud på, at aftaleindgåelse skal foregå på en sådan måde, at parterne kan give deres samtykke på et fuldt oplyst grundlag, og at tjenesteydere skal gøre det muligt for tjenestemodtagere at opdage og rette indtastningsfejl.

1.6. Erstatningsretligt og strafferetligt ansvar (artikel 12-15)

Direktivforslaget indeholder i artikel 12-15 regler om tjenesteyderes ansvar for overførelse og opbevaring af "ulovlig information". Af bemærkningerne til bestemmelserne fremgår det, at tjenesteyderne som udgangspunkt hverken skal kunne blive erstatningsansvarlige eller strafferetligt ansvarlige for oplysninger, som tjenesteyderen - f.eks. en internetudbyder - opbevarer eller videresender som led i elektronisk kommunikation. Tjenesteyderen skal som udgangspunkt heller ikke kunne pålægges at overvåge indholdet af de oplysninger, som tjenesteyderen opbevarer eller videresender.

Tjenesteydere skal ifølge direktivforslagets artikel 12 og 13 ikke kunne gøres ansvarlig for overførelse af information via kommunikationsnet, herunder for midlertidig lagring af information (caching), når overførelsen og lagringen opfylder visse betingelser.

Forslaget indeholder endvidere i artikel 14 bestemmelser om, at tjenesteydere, der lagrer information (hosting) for deres kunder, ikke skal kunne ifalde ansvar, forudsat at tjenesteyderen ikke har kendskab til ulovligheden, og at tjenesteyderen hurtigt efter kendskab fjerner materialet.

Det foreslås endvidere i artikel 15, at tjenesteydere ikke skal kunne pålægges en generel forpligtelse til at overvåge de informationer, som de overfører, eller som lagres i deres systemer. Bestemmelsen betyder bl.a., at medlemsstaterne ikke kan pålægge internetudbydere en generel pligt til at overvåge indholdet af de hjemmesider, som brugerne etablerer hos udbyderen.

Af kommentaren til artiklerne fremgår, at forslaget f.eks. som udgangspunkt vil hindre, at en tjenesteyder pålægges strafansvar for opbevaring og videreformidling af børnepornografisk materiale, racistisk propaganda eller lignende. Denne ansvarsfritagelse skal gælde, selv om de generelle regler i medlemsstaterne om selvstændigt strafansvar eller om et ansvar for medvirken til et strafbart forhold er opfyldt.

1.7. Gennemførelse (artikel 16-21)

Medlemsstaterne og Kommissionen skal efter direktivforslagets artikel 16 opfordre erhvervssammenslutninger eller -organisationer til på fællesskabsplan at udarbejde adfærdskodeks og forelægge udkast hertil for Kommissionen, for at Kommissionen kan undersøge, om adfærdskodeksene er forenelige med fællesskabsretten. Erhvervssammenslutningerne eller -organisationerne opfordres endvidere til at redegøre for adfærdskodeksenes indvirkning på praksis, brug og sædvane i forbindelse med elektronisk handel.

Medlemsstaterne skal efter artikel 17 drage omsorg for, at deres lovgivning gør det muligt at anvende ordninger for udenretlig tvistbilæggelse. En sådan udenretlig tvistbilæggelse skal kunne ske ad hensigtsmæssig elektronisk vej. Udenretlig bilæggelse skal overholde fællesskabsretten og anvende principper om uainængighed og åbenhed, kontradiktion og effektiv fremgangsmåde samt om afgørelsens lovlighed, om partsfrihed og om retten til repræsentation.

Medlemsstaterne skal ifølge artikel 17 tilskynde de udenretlige tvistbilæggelsesorganer til at holde Kommissionen underrettet om de trufne afgørelser, og om alle andre oplysninger om praksis, brug og sædvane i forbindelse med elektronisk handel.

Medlemsstaterne skal ifølge artikel 18 sørge for, at klager over virksomheder kan indbringes for domstolene med henblik på at få nedlagt et fagedforbud, så den påståede overtrædelse hurtigst muligt kan bringes til ophør og forhindre, at der opstår yderligere skade for de berørte interesser.

De nærmere regler om samarbejde mellem de nationale myndigheder fastsættes af Kommissionen efter indhentelse af udtalelse fra et rådgivende udvalg.

2. Konsekvenser for nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det fremgår af bemærkningerne til direktivforslaget, at Kommissionen har vurderet, at der er et behov for et harmoniseringsdirektiv, der omfatter alle informationssamfundets tjenester og hele den økonomiske kæde. Derved vil Det Indre Marked for elektronisk handel kunne gennemføres, så der kan drages fordel af det økonomiske vækspotentiale og de valgmuligheder, som denne nye form for handel giver forbrugerne. Direktivforslaget vedrører ifølge Kommissionen alene visse specifikke spørgsmål, som giver anledning til problemer for Det Indre Marked.

Ifølge Kommissionen griber den valgte fremgangsmåde så lidt som muligt ind i de gældende nationale retsfor skrifter. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet begrænses direktivforslaget til de foranstaltninger, som er strengt nødvendige for at opnå et velfungerende område uden indre grænser. Princippet om gensidig anerkendelse og den gældende EF-ret begrænser endvidere behovet for at indføre nye bestemmelser.

Kommissionen har ikke fremsat bemærkninger om, at direktivforslaget anfægter den eksisterende regulering.

3. Gældende dansk ret

Dansk ret indeholder ikke noget samlet regelsæt, som specifikt regulerer informationssamfundets tjenester. I stedet er det udgangspunktet, at dansk rets almindelige regler om aftaleindgåelse, markedsføring, ansvar, offentlig kontrol m.v. finder anvendelse ved såvel fysisk som elektronisk handel.

I det følgende redegøres for de væsentligste danske retsregler, som berøres af direktivforslaget.

3.1. *Afsenderlandsprincippet (artikel 3)*

Afsenderlandsprincippet gælder (med enkelte undtagelser) for hele direktivforslagets "koordinerede område". Det er på nuværende tidspunkt ikke helt klart, hvilke regler der er omfattet heraf. Regler vedrørende markedsføring er omfattet. Det må endvidere antages, at princippet bl.a. vil have betydning for offentligretlige regler om etablering og drift af virksomhed.

Der kan f.eks. være tale om, at en bestemt type af virksomhed efter dansk lovgivning kun kan udøves af personer, der har en bestemt uddannelse eller lignende.

Dansk rets regler om markedsføring findes bl.a. i markedsføringsloven. Reglerne i markedsføringsloven finder efter dansk retspraxis anvendelse på markedsføring, der er rettet mod det danske marked. Dog er det i dansk retspraxis ikke fastlagt, hvornår markedsføring via f.eks. Internettet kan siges at være rettet mod det danske marked. Efter markedsføringsloven er det Forbrugerombudsmanden, der fører tilsyn med de udenlandske virksomheders markedsføring, der er rettet mod det danske marked.

Tilsvarende findes der markedsføringsregler i anden særlovgivning. Det følger bl.a. heraf, at visse særmyndigheder fører tilsyn med virksomheders markedsføring af f.eks. lægemidler, levnedsmidler og kemiske stoffer.

3.2. *Oplysningspligt (artikel 5 og 6)*

På en række områder stilles der krav om, at en part giver bestemte oplysninger. F.eks. indeholder forbrugeraftaleloven og kreditaftaleloven bestemmelser, som pålægger erhvervsdrivende at give forbrugere bestemte oplysninger – bl.a. om fortrydelsesret i forbindelse med fjernsalg m.v., oplysninger om bl.a. lånebeløb, udbetaling og kreditomkostninger ved indgåelse af kreditaftaler.

I forbindelse med gennemførelsen af fjernsalgsdirektivet (direktiv 97/7/EF) vil der endvidere skulle indføres en ganske omfattende oplysningspligt for erhvervsdrivende, som indgår aftaler med forbrugere via bl.a. Internettet.

Fjernsalgsdirektivet skal senest være gennemført i dansk ret den 4. juni 2000.

For så vidt angår prisoplysninger for informationssamfundets tjenester er disse reguleret af prismærkningsloven samt diverse bekendtgørelser, der er udstedt i medfør heraf.

Der er i markedsføringsloven fastsat bestemmelser om rabatter, præmier, tilgift, konkurrencer og spil m.v. Disse regler omfatter dog ikke de erhvervsdrivendes oplysningspligt i den forbindelse.

3.3. Uopfordret kommerciel kommunikation (artikel 7)

Der findes ingen særlige regler i dansk ret om, at uopfordret kommerciel kommunikation klart og utvetydigt skal angives som sådan. I forbindelse med gennemførelsen af fjernsalgsdirektivet vil der skulle indføres regler i dansk ret, som begrænser de erhvervsdrivendes muligheder for at benytte uopfordret kommerciel kommunikation over for forbrugere, herunder via Internettet.

3.4. Elektroniske kontrakter (artikel 9)

Efter dansk ret stilles der som udgangspunkt ikke særlige formkrav for, at en aftale er bindende. Der er således i almindelighed ikke noget, der forhindrer, at man indgår aftaler ved brug af elektroniske midler som Internettet eller elektronisk post.

På visse retsområder stilles der dog formkrav om skriftlighed, underskrift eller lignende, som skal være opfyldt for, at en aftale kan anses som indgået. En del af disse bestemmelser må formentlig forstås sådan, at aftalen skal være indgået på papir.

Ofte forekommer formkrav imidlertid på andre måder end som gyldighedsbetingelser for aftalen. Det kan f.eks. være i form af krav om, at der skal foreligge et (underskrevet) papirdokument for, at en aftale kan registreres hos en offentlig myndighed. Som eksempel kan nævnes, at tinglysning af rettigheder over fast ejendom eller løsøre kun kan ske på grundlag af papirdokumenter.

Dansk ret indeholder et betydeligt antal retsregler, som direkte eller indirekte forudsætter, at der foreligger et papirdokument. Nogle af disse formkrav følger af internationale konventioner.

3.5. Aftaleindgåelse (artikel 11)

Dansk rets almindelige regler om indgåelse af aftaler findes i aftaleloven. Reglerne i aftaleloven finder både anvendelse på aftaler som indgås ved direkte kontakt mellem parterne og på aftaler, der indgås via elektroniske

hjælpemidler, f.eks. ved et klik på et ikon, som beskrevet i forslagetets artikel 11.

Efter de grundlæggende bestemmelser i aftaleloven er en aftale indgået, når der er afgivet tilbud, som bliver accepteret rettidigt af tilbudsmotageren. Der stilles ikke krav om yderligere kvitteringer eller bekræftelser fra aftaleparterne for, at en aftale kan anses for indgået.

3.6. Formidleransvar (artikel 12-15)

Dansk ret indeholder ikke særlige regler om strafferetligt ansvar eller erstatningsansvar for udbydere af informationssamfundets tjenester.

For så vidt angår det strafferetlige ansvar, er dette reguleret af straffeloven, som i § 23 indeholder en almindelig regel om ansvar for medvirken til strafbare handlinger. Medvirkensansvar omfatter den, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til den strafbare gerning. Om der er grundlag for at straffe for medvirken, afhænger af en konkret vurdering af den pågældendes handlinger. Bestemmelsen finder anvendelse på enhver, uanset om man tilhører en bestemt erhvervsgruppe eller lignende. Efter omstændighederne vil en formidler af informationssamfundets tjenester, f.eks. en internetudbyder, som opbevarer børnepornografi for en kunde, kunne blive straffet for medvirken.

Spørgsmålet om, hvorvidt en udbyder af informationssamfundets tjenester bliver erstatningsansvarlig for formidling af oplysninger m.v., er omfattet af dansk rets almindelige erstatningsregler. Dansk rets almindelige erstatningsregel er culpareglen. Efter denne regel indtræder erstatningsansvar for skade, som forvoldes ved en handling, der kan tilregnes den handlende som forsætlig eller uagtsom.

3.7. Udenretslig bilæggelse af tvister (artikel 17)

Efter dansk ret står det som udgangspunkt en sags parter frit at aftale, at en tvist mellem dem skal behandles og afgøres udenretsligt. Navnlig i erhvervsforhold forekommer det ofte, at parterne har indgået en aftale om, at tvister skal afgøres ved voldgift.

Voldgiftsloven indeholder regler om bistand fra domstolene til etablering af voldgiftsretten og til bevisoptagelse samt regler om voldgiftsaftalers og -kendelsers gyldighed og eksigibilitet (dvs. adgangen til fuldbyrdelse efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse af domme).

Dansk ret har endvidere på særlige retsområder indført regler om udenretslig bilæggelse af tvister. Reguleringen findes bl.a. i forbrugerklagenævnsløven, hvorefter forbrugere ifølge lovens § 1 kan indbringe klager over varer, arbejds- og tjenesteydelser for Forbrugerklagenævnet. I be-

kendtgørelsen om Forbrugerklagenævnets virksomhedsområde er nærmere præciseret, hvilke områder nævnet kan behandle. Tvister om informations-samfundets tjenester behandles ved Forbrugerklagenævnet, såfremt tjenesten hører under nævnets virksomhedsområde.

Forbrugerklagenævnets forretningsudvalg har endvidere i medfør af forbrugerklagenævnetslovens § 12 godkendt en række klage- og ankenævn omfattende bestemte brancher eller andre afgrænsede områder.

4. Høring

Direktivforslaget blev den 3. februar 1999 sendt i høring i en bred kreds. Forslaget har endvidere været behandlet i EF-specialudvalg vedrørende juridiske spørgsmål, hvor organisationerne tillige var repræsenteret.

Følgende har afgivet høringsvar:

Advokatrådet, Danmarks Radio, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Annoncørforening, Dansk Detail Kreditråd, Dansk EDI-Råd, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Tandlægeforening, Dansk Tipstjeneste, Danske Dagblades Forening, Den Danske Dommerforening, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Handelshøjskolen i København (Institut for Informatik), HORESTA, Håndværksrådet, IT-Brancheforeningen, KODA, Landbrugsraadet, Landsorganisationen LO, Politidirektøren i København, Realkreditrådet, Rigsadvokaten, Rigspolicefen og Rigsrevisionen.

Danmarks Automobilforhandler Forening har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Følgende har ikke afgivet høringsvar:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheforeningen Forbrugerelektronik, Bryggeriforeningen, Copy-Dan, Dansk Dataforening, Dansk Fagpresse, Dansk Magasinpresses Udgiverforening, Dansk Markedsføringsforbund, Dansk Postordreforening, Danske Reklamebureauers Brancheforening, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Boghandlerforening, Det Danske Advokatsamfund, Det Danske Handelskammer, Danske Entreprenører, FAKDIS, FDB, Foreningen af Dommerfuldmægtige i Danmark, Foreningen af Internet Leverandører, Foreningen af Rejsearrangører i Danmark, Foreningen for Dansk Internet Handel, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Liberale Erhvervs

Råd, Radiobranchen, Sammenslutningen af lokale radio- og tv-stationer i Danmark og TV 2.

4.1. Afsenderlandsprincippet (artikel 3)

Danmarks Rejsebureau Forening finder, at anvendelsen af afsenderlandsprincippet vil være problematisk for rejsebranchen, idet den foreliggende EU-regulering om pakkerejser ikke har harmoniseret eller gjort reglerne gennemskuelige og enkle.

Dansk Annoncørforening støtter direktivforslagets afsenderlandsprincip. De udtrykker bekymring over, at kontraktlige forpligtelser for kontrakter og uopfordret kommerciel kommunikation ikke er omfattet af afsenderlandsprincippet.

Dansk Handel & Service støtter afsenderlandsprincippet. De finder, at princippet bør anvendes på områder, hvor der på fællesplan er sket en harmonisering af reglerne. Uopfordret kommerciel kommunikation bør ikke være udelukket fra afsenderlandsprincippet.

Dansk Industri støtter afsenderlandsprincippet. Dansk Industri anerkender, at der kan være ulemper for danske virksomheder ved princippet, såfremt den danske regulering er mere restriktiv end de øvrige EU-landes. Undtagelserne fra afsenderlandsprincippet bør formuleres så snævert som muligt. Dansk Industri kan ikke støtte, at uopfordret kommerciel kommunikation er undtaget fra princippet, da dette vil kunne medføre en markedsføringshindring for danske virksomheder over for et andet lands forbrugere.

Dansk Journalistforbund kan tilslutte sig, at afsenderlandsprincippet ikke gælder for ophavsrettigheder.

Dansk Tandlægeforening har anført, at der på sundhedsområdet kan være behov for undtagelser fra afsenderlandsprincippet. Det findes betænkeligt, såfremt indførelsen af afsenderlandsprincippet sker på bekostning af de nugældende reklameringsregler på sundhedsområdet i Danmark.

Danske Dagblades Forening støtter afsenderlandsprincippet.

Finansrådet finder, at afsenderlandsprincippet både vil medføre en lettelse og nogle ulemper for virksomhederne. Ulemperne består i konkurrenceforvridning, idet virksomheder etableret i lande med et højt reguleringsniveau vil kunne blive udsat for konkurrence fra virksomheder etableret i lande med et lavere reguleringsniveau. Rådet udtaler, at der er

et behov for en afklaring af virkningen af f.eks. Rom-konventionens lovvalgsregler i forhold til eksempelvis Internettet.

Forbrugerombudsmanden finder, at afsenderlandsprincippet vil indebære en risiko for "forumshopping", da visse virksomheder vil kunne se en fordel i at etablere sig i det land, der har den mest lempelige lovgivning på området, hvilket i takt med udbredelsen af den elektroniske handel vil kunne medføre en forringelse af forbrugerbeskyttelsesniveauet i EU generelt og Danmark i særdeleshed. Det anføres endvidere, at afsenderlandsprincippet vil medføre, at forbrugerne skal have kendskab til samtlige medlemslandes lovgivninger.

Forbrugerrådet finder, at direktivet bør hvile på et modtagerlandsprincip i stedet for et afsenderlandsprincip. Rådet finder, at forslaget vil føre til, at "forumshopping" vil vinde frem. Rådet henviser bl.a. i den forbindelse til markedsføring af produkter over for børn og unge, hvor beskyttelsesniveauet i de nordiske lande generelt er højere end i resten af Europa, og områder som præmiekonkurrencer, tilgift m.v., hvor der i markedsføringsloven er præcise forbudsregler.

Foreningen af Politimestre i Danmark er af den opfattelse, at elektronisk handel imellem landene uundgåeligt vil føre til en øget kriminel aktivitet, og at anvendelsen af afsenderlandsprincippet og konsekvenserne af det begrænsede formidleransvar vil kunne medføre problemer, som der igennem det juridiske og politimæssige samarbejde bør tages skridt til at imødegå.

Forsikring & Pension støtter forslagets afsenderlandsprincip.

HORESTA finder, at der kan være ulemper i form af en markedsføringshindring for danske virksomheder ved afsenderlandsprincippet, såfremt den danske regulering er mere restriktiv end de øvrige EU-landes.

IT-Brancheforeningen støtter afsenderlandsprincippet

KODA støtter forslaget om at undtage ophavsrettigheder fra afsenderlandsprincippet. Princippet vil ikke være hensigtsmæssig på ophavsrettens område, hvor der endnu ikke er sket en tilstrækkelig harmonisering af beskyttelsesniveauet.

Landsorganisationen LO kan tilslutte sig intentionerne med at indføre afsenderlandsprincippet men anbefaler, at modtagerlandsprincippet bør indføres på områder, hvor det drejer sig om særligt sårbare forbrugergrupper som børn og unge.

Realkreditrådet finder, at afsenderlandsprincippet bør bevares i den nuværende udformning. Det er vigtigt at sikre, at en tjenesteyder, der ikke har opnået en national godkendelse til at drive virksomhed – hvilket ofte er påkrævet på den finansielle sektors område – heller ikke kan udøve aktivitet som tjenesteyder i informationssamfundet.

4.2. Elektroniske kontrakter og aftaleindgåelse (artikel 9-11)

Advokatrådet finder, at ansættelsesretlige kontrakter, tinglysning og vitterlighedsvidner bør undtages for artikel 9's anvendelsesområde, ligesom det bør præciseres, hvorvidt direktivets rækkevidde kan udvides i relation til kontrakter, der efterfølgende udformes således, at en notar skal medvirke.

Danmarks Rederiforening finder, at direktivet må udformes, så det opfylder en række internationale konventioner som Haag og Visby-reglerne, hvori der er fastsat krav om skriftlighed og underskrift. Bestemmelsen vedrørende tidspunktet for kontraktens indgåelse findes endvidere omstændelig med hensyn til udveksling af kvitteringer.

Danmarks Rejsebureau Forening finder, at artikel 11 om tidspunktet for indgåelse af elektroniske kontrakter er umulig at håndtere for rejsebranchen. De støtter derfor Dansk Handel & Services forslag om at indføre mere brugbare acceptmetoder.

Dansk EDI-Råd finder, at der ikke er behov for yderligere undtagelser i bestemmelsen i artikel 9 om elektroniske kontrakters anvendelsesområde, samt at bestemmelsen i artikel 11 om tidspunktet for kontraktens indgåelse, er den mest problematiske i direktivet, idet den anvendte aftalemodel foreskriver to bekræftelser efter tilbud og accept.

Dansk Handel & Service finder, at artikel 11 om tidspunktet for kontraktens indgåelse alene bør omhandle selve tidspunktet, hvorved de enkelte medlemslandes regler om aftaleindgåelse kunne opretholdes uændrede og alene blive suppleret af en harmoniseret bestemmelse, som konstaterede tidspunktet for en elektronisk kontraktens indgåelse.

Dansk Industri finder intet behov for detaljerede regler om indgåelse af elektroniske kontrakter, særligt vedrørende tidspunktet for indgåelsen og andre forhold, som har indgribende virkninger for den nationale juridiske tradition.

Danske Dagblades Forening støtter forslaget i artikel 9 om at gøre det praktisk muligt at anvende elektroniske kontrakter, selv om det vil med-

føre et omfattende arbejde for danske myndigheder at foretage den krævede systematiske gennemgang af relevante retsfor skrifter.

Finansrådet støtter forslaget om tidspunktet for kontraktens indgåelse, selv om proceduren kan forekomme tung.

Forbrugerrådet finder ikke, at undtagelserne i bestemmelsen om afslutning af elektroniske kontrakter er tilstrækkelige ud fra et forbrugerbeskyttelsessynspunkt. Kontrakttyper, som ifølge medlemslandets lovgivning kræver en "skriftlig" formular, især områder som kaution, lejekontrakter, forbruger kreditkontrakter, pakkerejser m.v. bør endvidere udelukkes fra direktivforslaget.

Forsikring & Pension finder, at man alene bør regulere markedsføringen og afholde sig fra en regulering af aftaleindgåelsen.

Handelshøjskolen i København, Institut for Informatik (center for elektronisk handel), finder det uforståeligt, at artikel 9-11 vedrørende elektroniske kontrakter i handelskøb vil kunne fraviges ved parternes aftale.

Rigsrevisionen finder, at der i direktivforslagets artikel 9 om behandling af elektroniske kontrakter bør gøres opmærksom på den del af kontraktfasen, som omfatter revision, ligesom det er vigtigt, at der i direktivet medtages krav om regler for opbevaring (længerevarende) og efterkontrollering (revision). Derudover finder Rigsrevisionen, at elektroniske kontrakter skal være sikret, så der ikke kan rejses tvivl om retsgyl dighed og parternes forpligtelser, hvis kontrakterne skal anvendes i forbindelse med offentlige myndigheder. Rigsrevisionen finder, at der bør stilles mere konkrete krav til fastlæggelse af kontraktindgåelsestidspunktet (artikel 11).

4.3. Formidleransvar (artikel 12-15)

Advokatrådet finder, at bestemmelserne om tjenesteudbyderens manglende ansvarlighed i relation til lagring og videresendelse af trediemandsoplysninger bør vurderes nøje. De finder bl.a., at straffe adgangen for caching (midlertidig lagring af information) og oplagring bør udformes ens, for ellers kan tjenesteudbyderen - blot fordi der er tale om caching og ikke oplagring - undgå ansvar for f.eks. kendskab til børneporno.

Danmarks Radio finder gerne medieansvarslovens ansvarsregler opretholdt for det redaktionelle stof fra DR Online, hvorimod en lempelse af ansvaret for det interaktive stof hilses velkomment.

Dansk Journalistforbund finder, at bestemmelserne ikke i tilstrækkelig grad opfordrer til agtpågivenhed over for medvirken til overførelse eller

opbevaring af ulovlig information. Forbundet finder det ikke rimeligt, at den rene formidler (tjenesteyder) skal behandles anderledes end f.eks. post- og teleselskaberne, og dermed kunne fritages for straf- og erstatningsansvar, hvis der er eller burde være viden om, at der sker en formidling af ulovligt indhold, og det er muligt at stoppe den pågældende formidling. Forbundet finder, at ansvarsfriheden i artikel 13 om oplagingsformen "caching" er unødigt vidtrækkende, samt at bestemmelsen er upræcis, hvilket kan gøre den til et dække for systematisk krænkelse af ophavsrettigheder eller kommerciel udnyttelse af ulovligt indhold. Med hensyn til artikel 14 om oplagring bemærker forbundet, at værterne ikke skal have en pligt til at læse indlæg igennem m.v., men reglen bør ikke friholde værterne, hvis de vidste eller burde have vidst, at der forekom ulovligheder.

Danske Dagblades Forening finder bestemmelserne umiddelbart fornuftige. Foreningen bemærker dog, at den brede definition af "tjenesteyder" vil give problemer i forhold til danske forhold, da danske Internettjenester, som udbydes af massemedier, kan være omfattet af det særlige presseretlige ansvarssystem i medieansvarsloven.

Forbrugerrådet finder, at bestemmelserne er for brede, idet ansvarsundtagelsen ikke bør omfatte de tilfælde, hvor en serviceudbyders mangel på viden om den ulovlige aktivitet er bevidst eller skyldes grov uagtsomhed. Rådet finder endvidere, at forslaget om, at medlemsstaterne ikke skal kunne pålægge udbydere en generel forpligtelse til at kontrollere informationerne på deres net, går for vidt.

Handelshøjskolen i København, Institut for Informatik (center for elektronisk handel), finder bestemmelserne hensigtsmæssige.

IT-Brancheforeningen støtter bestemmelserne, da kundernes eventuelle ulovlige handlinger ikke skal kunne blive internetudbydernes ansvar.

KODA finder, at der skal gælde samme ansvarsregler for Internetformidlere, som for formidlere i den analoge verden. Det anføres, at accessprovideren (accessprovideren er den person, der giver slutbrugeren adgang til Internettet) har en faktisk mulighed for at forhindre og stoppe adgangen til ulovligt materiale på Internettet. Den teknologiske udvikling vil endvidere kunne gøre det teknisk og praktisk muligt for netværksoperatører (den rene formidlingsaktivitet foretages typisk af netværksoperatører, som f.eks. er indehaverne af de overordnede kommunikationskanaler på Internettet) at overvåge og blokere for ulovligt materiale.

KODA finder, at artikel 12, 13 og 14 er uacceptable. KODA har til artikel 13 anført, at tjenesteudbydere bør være omfattet af almindelige ansvarsregler, muligvis endda strengere ansvarsregler, da caching foretages med henblik på egen vinding. Artikel 14 foreslår på et løst og urimeligt grundlag en ansvarsbegrænsning, der på ingen måde harmonerer med de almindelige ansvarsregler. Artikel 15 om tilsynsforpligtelse bør udgå af direktivforslaget. Internetformidlerens tilsynsforpligtelse bør som minimum følge den almindelige culpa-bedømmelse, som tager hensyn til den til enhver tid gældende teknologiske udvikling

Rigsadvokaten finder, at det nøje må overvejes, om der er behov for at begrænse tjenestebyderens strafansvar i så vidt omfang, som det fremgår af artikel 12-14 om formidleransvar. Som udgangspunkt finder Rigsadvokaten det betænkeligt at udelukke, at der kan gøres strafansvar gældende også ved lavere forsætsgrader.

Rigspolitichefen bemærker, at bestemmelserne i artikel 12-14 om formidlers manglende erstatnings- og strafferetlige ansvar lægger op til, at det f.eks. ikke skal være muligt at drage en tjenestebyder til ansvar for videresendelse af børneporno, hvilket efter Rigspolitichefens opfattelse går meget videre end hensynet til den elektroniske handel i Det Indre Marked tilsiger.

Rigsrevisionen bemærker med hensyn til artikel 14 om oplagring, at der, fordi der ikke er opstillet regler for oplagringsvarighed, kan opstå problemer med at komme til oplysningerne efter en årrække, hvis de er lagret på et medie, som "går ud af produktion".

5. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Informationssamfundets tjenester er i dansk ret reguleret af en række regler, som bl.a. findes i aftaleloven, markedsføringsloven, straffeloven samt erstatningsretten. Da direktivforslaget på en række områder fastsætter særegne regler for elektronisk handel, vil det betyde, at der i de nævnte love skal indføres særlige regler for handel og markedsføring alt efter, om der er tale om traditionel eller elektronisk handel.

Det bemærkes, at den nærmere forståelse af nogle af direktivforslagets bestemmelser vil blive søgt afklaret under de fortsatte forhandlinger om forslaget.

5.1. Afsenderlandsprincippet (artikel 3)

De lovgivningsmæssige konsekvenser af afsenderlandsprincippet er endnu ikke endeligt afklaret, men det forventes at blive afklaret under forhandlingerne.

Afsenderlandsprincippet vil generelt betyde, at de danske regler inden for direktivforslagets "koordinerede område" vil skulle anvendes på alle informationssamfundstjenester, som ydes af tjenesteydere, der er etableret i Danmark, selv om tjenesterne rettes mod (modtages i) udlandet. På den anden side vil de danske regler inden for det "koordinerede område" ikke finde anvendelse på informationssamfundstjenester, som ydes af tjenesteydere, som er etableret i et andet EU-land, selv om tjenesten rettes mod (modtages i) Danmark.

Det vil kunne blive nødvendigt at præcisere det geografiske anvendelsesområde for de berørte danske regler, således at disse anvendes i overensstemmelse med afsenderlandsprincippet.

Afsenderlandsprincippet vil få betydning på en række forskellige områder.

For det første betyder princippet, at en tjenesteyder, som opfylder eventuelle nationale krav om faglige kvalifikationer mv. i etableringslandet, vil kunne yde sine tjenester til modtagere i de andre medlemsstater, uden at tjenesteyderen skal leve op til eventuelle strengere krav i modtagerlandet.

Der kan f.eks. være tale om, at en hollandsk advokat tilbyder rådgivning til klienter i Danmark via Internettet, eller at et pengeinstitut i Tyskland tilbyder finansiel rådgivning mv. til danske kunder. Her vil tjenesteyderne skulle opfylde henholdsvis den hollandske og den tyske lovgivning, mens krav i den danske lovgivning - om eksempelvis faglige kvalifikationer, økonomisk soliditet, særlige oplysningspligter, notat- eller skriftlighedskrav - ikke kan kræves overholdt.

Afsenderlandsprincippet betyder også, at tjenesteyderne alene skal overholde reglerne i etableringslandet om markedsføring mv. Det indebærer f.eks., at reglerne i den danske markedsføringslov ikke vil finde anvendelse på markedsføring via Internettet, hvis tjenesteyderen er etableret i et andet EU-land. Tilsvarende gælder for markedsføringsregler, som findes i anden lovgivning, f.eks. levnedsmiddel- eller sundhedslovgivningen.

Endelig er det under drøftelserne om forslaget blevet klart, at afsenderlandsprincippet i et vist omfang vil virke som en lovvalgsregel. Bestemmelsen regulerer således tillige spørgsmålet om, hvilket lands formueretlige retsregler - f.eks. reglerne om indgåelse og opfyldelse af aftaler - der skal finde anvendelse ved handel på Internettet mv. Den nær-

mere forståelse af bestemmelsen er imidlertid fortsat uklar på dette punkt.

5.2. Oplysningspligt (artikel 5 og 6)

Forslagets bestemmelser om, hvilke oplysninger en tjenesteudbyder i informationssamfundet skal give generelt samt i forbindelse med markedsføring, vil betyde, at der skal indføres særlige bestemmelser herom i dansk ret.

5.3. Uopfordret kommerciel kommunikation (artikel 7)

Forslagets bestemmelse om, at uopfordret kommerciel kommunikation via elektronisk post klart og utvetydigt skal angives som sådan, vil nødvendiggøre indførelsen af en ny regel herom i dansk ret.

5.4. Lovregulerede erhverv (artikel 8)

Efter forslaget skal kommerciel kommunikation være tilladt inden for lovregulerede erhverv (eksempelvis læger, revisorer og advokater). Det vil eventuelt være nødvendigt at ændre bestemmelser i lovgivningen for de omhandlede erhverv som regulerer brugen af reklame via Internet mv.

5.5. Elektroniske kontrakter (artikel 9)

Forslagets bestemmelse om, at medlemsstaterne skal fjerne alle retsregler, som direkte eller indirekte hindrer den effektive anvendelse af elektroniske kontrakter, vil formentlig have meget omfattende lovgivningsmæssige konsekvenser. Bestemmelsen vil nødvendiggøre en nøje gennemgang af lovgivningen for at finde og fjerne alle bestemmelser, som ved formkrav eller lignende direkte eller indirekte hindrer brugen af elektroniske kontrakter.

5.6. Aftaleindgåelse (artikel 11)

Bestemmelsen i direktivforslaget om fastlæggelse af tidspunktet for indgåelsen af en aftale, når accept afgives ved klik på et ikon eller lignende, indebærer en afvigelse fra de gældende danske regler om aftaleindgåelse. En gennemførelse af bestemmelsen vil kræve, at der indsættes en ny regel herom, f.eks. i aftaleloven.

5.7. Formidleransvar (artikel 12-15)

For så vidt angår det strafferetlige ansvar vil en gennemførelse af direktivforslagets bestemmelser om formidleransvar nødvendiggøre indførelse af særlige regler om ansvarsfrihed for udbydere af informations-samfundets tjenester i de situationer, som er omfattet af forslagens artikel 12-14.

Der vil endvidere skulle gennemføres regler, som i de tilfælde, som er nævnt i artikel 12-14, fritager udbydere af informationssamfundets tjenester for erstatningsansvar.

5.8. Udenretslig bilæggelse af tvister (artikel 17)

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere, hvordan bestemmelsen om, at medlemsstaterne skal/kan "drage omsorg for", at der kan anvendes udenretslig bilæggelse af tvister om en tjeneste i informationssamfundet ad hensigtsmæssig elektronisk vej, skal implementeres.

Det fremgår derudover af bestemmelsen, at medlemsstaterne skal tilskynde organerne for den udenretslige bilæggelse af tvister til at holde Kommissionen underrettet om de afgørelser, som de træffer vedrørende informationssamfundets tjenester. Implementeringen kan eventuelt ske ved en ændring af forbrugerklagenævnsløven.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivforslaget indebærer, at virksomhederne skal opfylde afsenderlandets regler om etablering og drift af virksomhed samt regler om kommerciel kommunikation mv. Direktivforslaget indebærer således, at det bliver lettere for virksomhederne at markedsføre og sælge produkter f.eks. via Internettet til flere forskellige markeder. Det må antages, at navnlig små og mellemstore virksomheder vil have fordele heraf, idet de traditionelt har vanskeligt ved at markedsføre sig internationalt, da det kræver betydelige ressourcer at sætte sig ind i forskellige regelsæt.

På den anden side kan det være en ulempe for modtagerne af informationssamfundets tjenester, at de skal sætte sig ind i de forskellige landes regler vedrørende markedsføring m.v.

Endelig kan det være en ulempe for virksomheder, der er etableret i et land med høj forbrugerbeskyttelse, at de også på udenlandske markeder er underlagt disse strenge krav.

Samlet må det antages, at direktivforslaget vil føre til et øget udbud af varer og tjenesteydelser via elektroniske medier, og at dette alt andet lige vil øge konkurrencen på det europæiske marked. I det omfang den øgede konkurrence giver øget handel, vil dette have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 4. december 1998 til orientering. Notat blev fremsendt den 27. november 1998. Grundnotat er fremsendt den 12. maj 1999.

15. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ændring af beslutning af 19. december 1996 om vedtagelse af et handlingsprogram for toldvæsenet i EF (Told 2000), KOM(98)644

Resumé

Kommissionen har stillet forslag til ændring af handlingsprogrammet Told 2000, som samler alle aktioner vedrørende told i programmet, åbner programmet for de associerede lande og styrker koordineringen af programmets aktiviteter gennem nedsættelse af et udvalg, der skal fungere parallelt med Toldpolitikudvalget (medlemslandenes toldchefer) og bistå Kommissionen i den tekniske gennemførelse af programmet.

Grundnotat om forslaget er sendt til Europaudvalget den 25. januar 1999.

Europa-Parlamentet har ved 1. behandlingen af forslaget vedtaget 19 ændringsforslag. Disse vedrører hovedsageligt gennemskuelighed og bekæmpelse af svig, datamatisering af forsendelsesprocedurerne samt udvalgsproceduren, hvor Europa-Parlamentet kun ønsker ét udvalg - ikke Toldpolitikudvalget men et nyt udvalg - til at bistå Kommissionen med gennemførelsen af programmet.

Formandskabet har på baggrund af Europa-Parlamentets 1. behandling og drøftelser i Rådsarbejdsgruppen for økonomiske spørgsmål fremlagt et kompromisforslag. I dette forslag accepteres 14 af Europa-Parlamentets 19 ændringsforslag med mindre sproglige justeringer.

1. Baggrund

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog den 19. december 1996 handlingsprogrammet for toldvæsenet i EF (Told 2000). I programmet, som løber frem til 31. december 2000, blev skabt en fælles ramme for planer og prioriteringer af samordnede foranstaltninger mellem Kommissionen og medlemslandene, med det mål at sikre øget effektivitet i toldadministrationernes arbejde og give erhvervslivet overalt i Fællesskabet den mest optimale og ensartede behandling.

I juli 1998 fremlagde Kommissionen i henhold til programmets artikel 17, stk. 1, en midtvejsberetning om programmets gennemførelse. I beretningen beskrives, hvordan forløbet af Told 2000-programmet indtil nu har været, og til sidst i beretningen kommer Kommissionen med forslag til det fremtidige arbejde. De væsentligste forslag nævnt i beretningen er for det første

en samling af alle aktioner vedrørende told i Told 2000, for det andet nedsettelse af et rådgivende udvalg, samt for det tredje forlængelse af programmets løbetid. Europaudvalget blev orienteret om beretningen ved grundnotat oversendt den 21. september 1998.

På baggrund af beretningen har Kommissionen fremsat nærværende forslag til ændring af programmet (KOM(98)644).

2. Forslagets indhold

I bestræbelserne på at nå programmets overordnede mål foreslås det:

A) At alle aktioner vedrørende told samles under Told 2000-programmet.

Det vil sige både de hidtidige Told 2000-aktioner (som for eksempel overvågningsbesøg, udvikling af arbejdsmetoder, visse uddannelsesinitiativer og visse edb-projekter), samt de edb-projekter og uddannelsesaktioner, der har hørt under andre programmer (IDA-programmet (edb) og Matthaeus-programmet (uddannelse)).

B) At programmet åbnes for de associerede lande med henblik på den fremtidige udvidelse af EU.

C) At der til sikring af overblik over og sammenhæng mellem aktiviteterne nedsættes et rådgivende udvalg, som skal bistå Kommissionen med den konkrete gennemførelse af de overordnede retningslinier.

D) At programmets løbetid forlænges med 2 år til udgangen af år 2002.

E) At den finansielle ramme for programmet udvides fra 50 mio. ECU til 142,3 mio. ECU som konsekvens af samlingen af aktiviteter og udvidelsen af løbetiden.

3. Europa-Parlamentets ændringsforslag ved 1. behandling af forslaget

Europa-Parlamentet har ved 1. behandlingen af forslaget vedtaget 19 ændringsforslag, hvoraf 9 af ændringsforslagene er nye forslag til de indledende bemærkninger. Det af ordføreren foreslåede ændringsforslag nr. 5 blev ikke vedtaget. Forslagene kan dele op i følgende grupper:

1. Forslag i forbindelse med gennemskuelighed og bekæmpelse af svig (ændring 4, 6, 10, 14, 16, 17 og 19).

2. Forslag i forbindelse med det planlagte edb-system (ændringsforslag 3, 12 og 13).
3. Forslag i forbindelse med udvalgsproceduren (ændringsforslag 1, 8, 9, 11, 15 og 18).
4. Diverse ændringsforslag (2, 7 og 20)

Ad 1.

I **ændringsforslag 4** ønsker Europa-Parlamentet indsat, at det vil gøre den europæiske toldpolitik som helhed mere gennemskuelig at samle alle aktioner vedrørende told i programmet, således som foreslået af Kommissionen.

I **ændringsforslag 6** foreslås indsat, at bekæmpelse af svig prioriteres, og i **ændringsforslag 14** er et forslag til ny art. 8, stk. 2b, hvorefter elementer til bekæmpelse af svig så vidt muligt integreres i alle aktioner, der gennemføres som led i programmet.

Ændringsforslag 10, 16 og 17 vedrører ændringer i forbindelse med ønske om gennemskuelighed i budgettet og medlemsstaternes indsats med hensyn til administrationen af opkrævningen af EF-tolden.

Ad 2.

I **ændringsforslag 3, 12 og 13** foreslår Europa-Parlamentet ændringer, der reflekterer forsinkelser i indførelse af det planlagt edb-system for forsendelse og en understregelse af, at systemet skal være fuldt operationelt den 30. juni 2003. Opstår yderligere forsinkelser vil Europa-Parlamentet orienteres straks.

Ad 3.

Europa-Parlamentet foreslår i **ændringsforslag 1** indsat en henvisning til en aftale indgået mellem Kommissionen og Europa-Parlamentet om orientering af Europa-Parlamentet og om deltagelse i møder i Kommissionens udvalg og komiteer. Desuden foreslås i **ændringsforslag 9** indsat en betragtning om, at alle afgørelser efter udvalgsproceduren skal være gennemskuelige for både Europa-Parlamentet, toldadministrationerne og erhvervslivet.

Ændringsforslag 8, 11, 15 og 18 vedrører alle forslag fra Europa-Parlamentet om, at der kun skal være ét udvalg til at bistå Kommissionen med gennemførelsen af programmet. Europa-Parlamentet foreslår, at Toldpolitikudvalget, der består af medlemslandenes toldchefer og repræsentanter fra Kommissionen, erstattes af et rådgivende udvalg.

Ad 4.

I **ændringsforslag 2** foreslår Europa-Parlamentet indsat en henvisning til en erklæring om opførelse af finansielle bestemmelser i retsakter vedtaget af Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet.

I **ændringsforslag 7** foreslår Europa-Parlamentet indsat en betragtning om, at beløb, der modtages fra tredjelande i forbindelse med et program, øremærkes til det pågældende program og opføres som indtægter på den tilsvarende budgetpost.

I **ændringsforslag 20** foreslår Europa-Parlamentet, at finansieringsrammen for programmet kan revideres med maksimalt 20% som led i den årlige budgetprocedure.

4. **Formandskabets kompromisforslag**

Som reaktion på Europa-Parlamentets 1. behandling og drøftelser i Rådsarbejdsgruppen for økonomiske spørgsmål har formandskabet fremlagt et kompromisforslag. I forslaget accepteres 14 af Europa-Parlamentets 19 ændringsforslag med enkelte mindre sproglige justeringer.

I kompromisforslaget accepteres ikke Europa-Parlamentets ændringsforslag 1, idet det findes unødvendigt i forslaget at henvise til en generelt indgået aftale mellem Europa-Parlamentet og Kommissionen.

Endvidere accepteres ikke sidste sætning af ændringsforslag 3, idet man ikke finder det relevant, at de indledende betragtninger omtaler henvisning til forsinkelsen af forsendelsessystemets edb-systems indførelse.

Med hensyn til Europa-Parlamentets ændringsforslag vedrørende udvalgsprocedure (8, 11 og 18) har formandskabet udarbejdet et kompromisforslag. Toldpolitikudvalget erstattes i kompromisforslaget ikke, som Europa-Parlamentet har foreslået, af et nyt udvalg, men ved en ændring af programmets artikel 1 tillægges det en overordnet politisk rolle i forbindelse med fastlæggelse af toldpolitikken, og udvalgets funktion adskilles således fra det nye udvalgs funktion, idet dette bliver et forvaltningsudvalg, som skal bistå Kommissionen med den tekniske gennemførelse af programmet.

Endelig accepteres i kompromisforslaget ikke Europa-Parlamentets ændringsforslag 20, men i stedet ændres art. 22, stk.1, således at budgettet for programmet nedsættes fra 142,3 mio. euro til 135 mio euro.

5. Retsgrundlag

Forslaget er, i lighed med den oprindelige Told 2000 beslutning, baseret på Traktatens artikel 95 (tidligere artikel 100 A), der kræver kvalificeret flertal i fælles beslutningsprocedure med Europa-Parlamentet efter artikel 251 (tidligere 189 B).

6. Høring

Da forslaget vedrører toldadministrationernes interne forhold skønnes høring af erhvervslivet unødvendig.

7. Samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser

Ingen.

8. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ingen.

9. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke vurderet forslaget i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

10. Tidligere forelæggelser i Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt i udvalget.

Grundnotat af 18. januar 1999 er sendt til Europaudvalget den 25. januar 1999.

16. Reform af forsendelsessystemerne

Resumé

Formandskabet har i en rapport om reform af forsendelsessystemerne beskrevet de betydelige fremskridt, der indtil nu har været inden for ændring af lovgivningen og de administrative procedurer. Endvidere beskrives udviklingen i EDB-systemets indførelse. Viljen til fortsat engagement i reformarbejdet foreslås udtrykt gennem en rådsresolution.

1. Baggrund

EU's forsendelsessystem, også kaldet Fællesskabsforsendelse, er et system, hvor varer ikke skal fortoldes ved den ydre grænse, men kan forsendes gennem EU til bestemmelsesstedet, hvor told og afgifter betales. Et lignende system, kaldet Fællesforsendelse, er etableret mellem EF-EFTA og Visegradlandene.

På baggrund af stigende konstateret svig inden for forsendelsesordningerne (falske dokumenter og stempler, forsvundne varer m.v.) nedsatte Europa-Parlamentet i begyndelsen af 1996 et midlertidigt undersøgelsesudvalg vedrørende forsendelse.

Udvalgets rapport blev vedtaget af Europa-Parlamentet den 13. marts 1997. I rapporten erkender Europa-Parlamentet, at forsendelsessystemerne er en af hjørnestenene i Det Indre Marked, og rapporten indeholder en lang række henstillinger (38) til Kommissionen og Rådet om at foretage forbedringer/ændringer af systemerne, der på den ene side sikrer systemernes beståen og på den anden side bekæmper den omfattende svig.

I henstilling nr. 30 anmoder Europa-Parlamentet desuden om at blive holdt informeret om udviklingen på området. Formandskabet har i henhold hertil udarbejdet en fremskridtsrapport.

2. Fremskridtsrapportens indhold

I rapporten anføres, at Rådet i maj 1997 vedtog Kommissionens forslag til en handlingsplan for reform af forsendelsessystemerne. Reformen består af 3 dele:

- Ændringer af lovgivningen.
- Forbedringer af administrative procedurer.
- Indførsel af et edb-system (NCTS).

Alle ændringer søges indført parallelt i Fællesskabsforsendelse og Fællesforsendelse.

I rapporten nævnes indledningsvis, at den meget og ofte politiske omtale af svigen har medført en større agtpågivenhed overfor potentielle risici i systemerne både fra erhvervslivets og toldadministrationernes side, hvilket i sig selv har medført mindre svig.

For så vidt angår de lovgivningsmæssige ændringer anføres, at der er sket betydelige fremskridt. De for reformen nødvendige ændringer i toldkodeksen blev vedtaget den 29. marts 1999, og de tilhørende ændringer i gennemførelsesbestemmelserne til toldkodeksen er meget langt fremme. (For en nærmere beskrivelse af ændringerne i kodeks og gennemførelsesbestemmelser henvises til aktuelt notat af 12. februar 1999 til Europaudvalget oversendt til brug for mødet i udvalget den 19. februar 1999).

Ændringerne i gennemførelsesbestemmelserne bliver løbende drøftet med erhvervslivet i en kontaktgruppe nedsat af Kommissionen, hvori deltager repræsentanter fra erhvervslivet, toldmyndighederne og Kommissionen. Denne kontaktgruppe anses for yderst væsentlig, idet det er helt afgørende at både erhvervsliv og toldmyndigheder kan acceptere ændringerne.

I rapporten anføres endvidere, at der er sket betydelige operationelle fremskridt. Der er blandt andet dannet et netværk af forsendelseskoordinatorer og fastsat standarder for forvaltning og overvågning af forsendelsesprocedurerne.

De ændringer i lovgivningen, der er nødvendige for at skabe legalt grundlag for det nye edb-system for forsendelse (NCTS), blev vedtaget den 31. marts 1999. Den første fase af systemets indførelse begynder omkring årsskiftet 1999/2000 med systemets indførelse i 5 lande. De resterende lande skal herefter indføre systemet, således at alle 22 lande (EU-EFTA og Visegrad) anvender systemet fuldt ud før 2004.

3. Udkast til rådsresolution

Med henblik på at sikre fortsat engagement i reformarbejdet har formandskabet udarbejdet et udkast til rådsresolution. I resolutionen, som forelægges Rådet den 21. juni 1999, udtrykkes der enighed om reformens vigtighed, og Kommissionen og medlemslandene opfordres til at fortsætte reformarbejdet i tæt kontakt med erhvervslivet.

4. Retsgrundlag

Rapporten er udarbejdet i henhold til henstilling nr. 30 i rapporten fra Europa-Parlamentets midlertidige undersøgelsesudvalg vedrørende forsendelse (PE 220.895 af 20. februar 1997).

5. Gældende dansk ret

Ingen

6. Høring

Det skønnes uforholdsmæssigt at sende fremskridtsrapporten til høring, idet høring foregår løbende i forbindelse med de konkrete ændringer af regler og administrative procedurer.

7. Samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser

Ingen nævneværdige konsekvenser.

8. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ingen

9. Konsekvenser i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke vurderet udkastet til resolution i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

10. Tidligere forelæggelser i Folketingets Europaudvalg

Nærværende fremskridtsrapport er ikke forelagt tidligere. Udvalget er senest i forbindelse med vedtagelse af forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 2913/92 om indførelse af en EF-toldkodeks (forsendelse) blevet orienteret om status i reformarbejdet i aktuelt notat af 12. februar 1999 (møde i udvalget den 19. februar 1999 vedrørende rådsmøde (Indre Marked) den 25. februar 1999).

17. Grønbogen om bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i Det Indre Marked, KOM(98) 569

Resumé

Formålet med grønbogen er at vurdere de økonomiske følger af varemærkeforfalskning og piratkopiering i Det Indre Marked, at vurdere den nugældende lovgivning på området, samt at undersøge behovet for et EU-initiativ på området i lyset af Det Indre Markeds målsætninger. I følge Kommissionen er der behov for initiativer inden for den private sektors overvågning, øget anvendelse af tekniske systemer til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering, fx chipkort, koder mv., samt effektive midler i form af sanktioner og retsmidler til sikring af intellektuelle ejendomsrettigheder. Endvidere peger Kommissionen på mulighederne for forbedringer i det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder i medlemslandene.

1. Baggrund og indhold

*Den 15. oktober 1998 fremlagde EU-Kommissionen en grøn bog om bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i Det Indre Marked, KOM(98) 596
569*

Ifølge EU-Kommissionen er der tre formål med grønbogen:

- at vurdere de økonomiske følger af varemærkeforfalskning og piratkopiering i Det Indre Marked;
- at vurdere den nugældende lovgivning på området, bl.a. ved at indkredse problemerne og undersøge, hvilke forbedringer der er nødvendige på det retlige område;
- at undersøge behovet for et EU-initiativ på området i lyset af Det Indre Markeds målsætninger.

Grønbogen stiller en række spørgsmål, der er afgørende ved vurderingen af, hvorvidt der er behov for EU-initiativer på området. Det skal bemærkes, at grønbogen udelukkende omfatter handlinger, der direkte krænker intellektuelle ejendomsrettigheder. Grønbogen omfatter således ikke handlinger, som udelukkende falder ind under lovgivningen om illoyal konkurrence.

Analyse af omfang og følger af varemærkeforfalskning og piratkopiering
For at vurdere behovet for initiativer på området, må det økonomiske omfang og følgerne af varemærkeforfalskning og piratkopiering fast-

lægges. Dette gælder både de erhvervs- og nationaløkonomiske følger såvel som følger for forbrugerbeskyttelsen.

Retlig analyse

Ud over en fortsat harmonisering vil en forbedring af de materielle bestemmelser om intellektuel ejendomsret ifølge grønbogen kunne reducere risikoen for varemærkeforfalskning og piratkopiering. Det foreslås derfor fastlagt, i hvilket omfang de gældende regler på det nationale, europæiske og internationale plan er praktisk egnede til at forhindre varemærkeforfalskning og piratkopiering – og i benægtende fald, hvilke forbedringer der anses for nødvendige.

Mulige løsninger

EU-Kommissionen peger på fire områder, hvor det kan være nødvendigt med initiativer til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering:

Den private sektors overvågning

Da markedsovervågning er afgørende for afsløring af varemærkeforfalskning og piratkopiering, ønsker EU-Kommissionen, at omfanget og effektiviteten af eksisterende overvågningssystemer, samt behovet for forbedringer på EU-niveau, bliver klarlagt. Ligeledes ønsker EU-Kommissionen en vurdering af overvågningsorganisationers mulighed for at tage retlige midler i anvendelse i samarbejde med de kompetente myndigheder.

Anvendelse af tekniske systemer

Et middel til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er anvendelsen af tekniske systemer i form af f.eks. chipkort og kodninger. EU-Kommissionen ønsker, at den aktuelle brug af sådanne midler fastlægges. Ligeledes ønskes en vurdering af disse midlers effektivitet og retlige beskyttelse.

Sanktioner og retsmidler til sikring af overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

På såvel nationalt som internationalt plan foreskriver lovgivningen, at lovovertrædelser i form af varemærkeforfalskning og piratkopiering kan forfølges strafferetligt. Spørgsmålet er ifølge EU-Kommissionen, om der er behov for, at de nugældende foranstaltninger og retsmidler suppleres – og i bekræftende fald, hvorledes dette kan ske. Hertil hører en vurdering af det gældende processystem, herunder muligheden for at få stoppet lovovertrædelser tilstrækkeligt hurtigt, samt erfaringer med domstolskompetence og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der er truffet i andre medlemsstater.

Det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder ifølge EU-Kommissionen kan samarbejde mellem medlemslandenes relevante myndigheder være et effektivt middel til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering på EU-niveau. EU-Kommissionen ønsker en vurdering af det eksisterende samarbejde og behov for forbedringer.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke udtalt sig om nærheds- og proportionalitetsprincippet i grønbogen.

3. Gældende dansk ret

Varemærkeforfalskning og piratkopiering inden for landets grænser er ikke i Danmark reguleret særskilt, men betragtes som krænkelse af de relevante love om immaterielle enerettigheder. Kontrollen af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer ved EU's ydre grænser er reguleret ved forordning (EF) nr. 3295/94 af 22. december 1994.

4. Høring

Grønbogen er sendt i høring hos følgende interesseorganisationer og myndigheder: Advokatrådet, Copy-Dan, Danmarks Radio, Dansk Artist Forbund, Dansk Dataforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patentingeniører, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Industri, Dansk Musiker Forbund, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening, Dansk Skuespillerforbund, De Danske Patentagenters Forening, Den danske Forlæggerforening, Det Danske Handelskammer, Forbrugerrådet, Foreningen af danske Spillefilmsproducenter, Foreningen af Videogramdistributører, Fællesrådet for Autorer, Fællesrådet for Elektroniske Medier, Fællesrådet for Udøvende Kunstnere, Håndværksrådet, IT-Brancheorganisationen, KODA, Landbrugsrådet, LEGO-fonden, LIF Lægemedielindustriforeningen, Multi Medie Foreningen, Nordisk Copyright Bureau, Ophavsretsligt Forum, Producenterne, Samrådet for Ophavsret og TV 2.

Høringssvarene

I det følgende gengives kort de besvarelser, der er indkommet fra de hørte parter.

Ad grønbogens baggrund og formål:

Dansk Industri, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og LEGO-fonden nævner, at det videre arbejde med grønbogen også skal omfatte lovgivningen om illoyal konkurrence, da f.eks. bevidst slavisk kopiering af

produkter, der ikke er beskyttet af intellektuel ejendomsrettigheder, alene er omfattet af de almindelige bestemmelser om illoyal konkurrence. Der henvises bl.a. til, at der ofte sker kopiering af produkter, der på tidspunktet for kopieringen endnu ikke har opnået en beskyttelse efter lovgivningen om industrielle ejendomsrettigheder.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Patentagentforeningen er af den opfattelse, at grønbogens anvendelsesområde er dækkende og at det er vigtigt, at alle former for immaterielle rettigheder er med. Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse nævner, at en inddragelse af lovgivning om illoyal konkurrence næppe er hensigtsmæssig, da en harmonisering er et større projekt, der kan modarbejde en mere effektiv samordnet indsats for så vidt angår forordning 3295/94.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Patentagentforeningen oplyser, at piratkopiering primært forekommer på distributionsniveau og oftest indebærer en krænkelse af varemærkeret og/eller ophavsret. Herudover henvises til, at piratkopiering sjældent opstår mht. levering af tjenesteydelser, samt til at piratkopierede varer særligt oprinder fra Kina, Thailand, Tyrkiet, USA samt nogle østeuropæiske lande, mens afsætningen sker dels gennem store detailhandelskæder og dels på kræmmermarkeder, lagersalg o. lign.

Forbrugerrådet anser det for nødvendigt med EU-initiativer indenfor området, der vil komme forbrugernes sundhed og sikkerhed til gode.

Ad retlig analyse:

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri påpeger, at det største problem med det nugældende regelsæt til bekæmpelse af piratkopiering er, at nationale domstole træffer forskellige afgørelser i spørgsmål om intellektuelle ejendomsrettigheder, samt at der ikke er adgang til specialiserede domstole indenfor alle områder af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Samrådet for Ophavsret hilser det velkomment, at Kommissionen med grønbogen tager fat på problemet med piratkopiering. Samrådet vil kunne tilslutte sig et fremtidigt EU-initiativ, der kan skærpe sanktionsniveauet i Danmark.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Patentagentforeningen er af den opfattelse, at strafferammen på området er for lav i forhold til de til piratkopiering knyttede økonomiske interesser, samt at aftagerkredsen/forbrugerne ikke anser piratkopiering for en alvorlig krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder eller ikke er klar over de alvorlige konsekvenser af fænomenet. Der peges derfor på behovet for et højere straffeniiveau.

KODA finder, at der bør sættes særlig fokus på den piratkopiering, der finder sted på eller i tilknytning til Internet, da man på det seneste har oplevet en markant stigning i denne form for piratkopiering.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse nævner, at det kan være relevant med en omvendt bevisbyrde for et lidt tab p.g.a. vanskeligheden med at bevise tab i anledning af piratkopiering.

Dansk Industri, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og LEGO-fonden påpeger, at ikke alle medlemslande har en effektiv lovgivning om illoyal konkurrence, hvorfor det er særdeles ønskeligt, at Kommissionen tager initiativ til at få vedtaget fælles, effektive regler herom. Dansk Industri og LEGO-fonden foreslår, at de mest effektive nationale bestemmelser om forbud og håndhævelse inkorporeres i et direktiv. Som alternativ foreslås, at medlemslandenes lovgivning om ophavsret harmoniseres, således at produkter, emballage og markedsføringstiltag nyder effektiv ophavsretlig beskyttelse i alle medlemslande.

Både Patentagentforeningen og Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse foreslår, at anvendelsesområdet for Forordning 3295/94 udvides til også at omfatte varer, der fysisk befinder sig andre steder end hos toldmyndighederne. Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse foreslår endvidere, at toldmyndighederne bør informere myndighederne i andre EU-lande i tilfælde af en mistanke om, at transitvarer er piratkopier, samt at den nævnte forordning bør suppleres med regler, der harmoniserer de relevante retsplejeregler. Patentagentforeningen peger på, at forordningens praktiske anvendelse varierer mellem EU-landene.

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Patentagentforeningen foreslår, at parallelimport af varer fra 3. land bør kunne stoppes med de samme retsmidler som piratkopiering, bl.a. for at hindre, at piratkopieringer forklædes som parallelimport.

Ad mulige løsninger – den private sektors overvågning

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri anfører, at oplysningskampagner kan være et effektivt middel til bekæmpelse af piratkopiering, såfremt der er tale om kampagner på nationalt niveau.

Ifølge Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri er det af organisatoriske og finansielle hensyn ikke hensigtsmæssigt at give faglige organisationer beføjelser til at gå rettens vej for at beskytte deres medlemmers interesser. Ligeledes påpeger Advokatrådet, at en sådan ordning næppe umiddelbart kan anses for nødvendig efter danske forhold.

Ad mulige løsninger – anvendelse af tekniske systemer

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri er af den opfattelse, at tekniske systemer til beskyttelse og identifikation af varer og tjenester kan forhindre kopiering i et vist omfang, men at der stadig udvikles nye og hurtigere måder, hvorpå beskyttelsessystemerne kan brydes. Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri efterspørger derfor, at der på EU-niveau indføres foranstaltninger til beskyttelse af nye tekniske systemer.

Samrådet for Ophavsret understreger vigtigheden af, at der sikres en effektiv retsbeskyttelse mod omgåelse af kopispæringer og elektronisk information om rettighedsforvaltning.

Ad mulige løsninger – sanktioner og retsmidler:

Med hensyn til strafferetlige sanktioner er det Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri's opfattelse, at den nuværende lovgivnings ordlyd er tilfredsstillende, men at anvendelsen i praksis er problematisk. Der henvises specielt til et behov for, at der tildeles straffe af et sådan omfang, at de har en afskrækkende virkning.

IFPI, NCB og Samrådet for Ophavsret går ind for en skærpelse af strafferammen for piratvirksomhed. IFPI oplyser, at domstolene i praksis kun har idømt meget lave strafsanktioner i form af bøde for ulovlig piratvirksomhed.

Advokatrådet nævner, at grønbogens retsplejemæssige og strafferetlige spørgsmål og forslag har ganske vidtrækkende karakter, som bør underkastes en nøjere vurdering. Advokatrådet nævner blandt andet spørgsmålet om, hvorledes forskellige strafferetlige sanktioner bør hjemles. Ligeledes stiller Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri spørgsmål ved indførelsen af EU-sanktioner på området om end et højere fælles sanktionsniveau vil være formålstjenligt.

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Patentagentforeningen og LEGO-fonden støtter forslagene om indførelse af foranstaltninger og procedurer på EU-niveau vedrørende beslaglæggelse af kopiprodukter før sagen pådømmes, samt vedrørende muligheden for at tilbagekalde ulovlige varer for lovovertræders regning. Dansk Industri, Danmarks Radio og TV 2 ønsker at afvente resultatet af det arbejde, som for tiden finder sted i et under Kulturministeriet nedsat udvalg om bevissikring ved immaterialretskrænkelser. Advokatrådet foreslår, at en vurdering af grønbogen i relation til TRIPS-aftalens bestemmelser om strafferetlig forfølgning inddrages i det nævnte

udvalgs arbejde. TRIPS (Trade Related Intellectual Property Rights) er en aftale under WTO.

Såvel Dansk Industri, Patentagentforeningen som LEGO-fonden finder, at lukning af kopistens virksomhed kan være et effektivt middel. En sådan sanktion skal ifølge Dansk Industri kun anvendes i meget grove tilfælde og under forudsætning af retsgarantier for, at dette ikke pålægges ellers lovligt virksomheder, der uforsætligt har gjort sig skyldig i piratkopiering. Ligeledes anfører Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, at en sådan sanktion kan overvejes overfor virksomheder, hvis kopiering udgør virksomhedens hovedbeskæftigelse.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Patentagentforeningen, Dansk Industri, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og LEGO-fonden understreger, at en forpligtelse for lovovertræderen til at fremlægge oplysninger om kopivarers oprindelse og distribution er vigtig for rettighedshaverens mulighed for at slå til mod piratkopister. Disse påpeger endvidere, at piratkopierede produkter skal destrueres fremfor at blive givet til velgørenhedsformål.

IFPI finder, at det bør overvejes, om aftagere og slutbrugere skal kunne idømmes en form for bod eller godtgørelse for brugen af et ulovligt produkt. Ligeledes bør det overvejes, om hæleri af piratkopierede produkter skal kriminaliseres.

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og LEGO-fonden støtter endvidere offentliggørelsen af domme, mens Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Patentagentforeningen betvivler relevansen af en offentliggørelse af domme.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse påpeger endvidere, at en adækvat beskyttelse vanskeliggøres af begrænset jurisdiktion for handlinger, der spredes over flere lande, og at pirathandlere benytter sig deraf. Handlinger udført i tredjelande bør kunne rammes af nationale retsmidler, hvis der er en vis forbindelse til jurisdiktionslandet, f.eks. at krænkelsen er bestilt fra landet. Samrådet for Ophavsret peger på, at der ved online-transmissioner er problemer med lovvalg. Det bør i disse situationer sikres, at det er modtagelandets lovgivning, der finder anvendelse, eftersom en anvendelse af oprindelseslandets lovgivning vil kunne vanskeliggøre bekæmpelsen af pirateri på Internettet.

Ad mulige løsninger – administrativt samarbejde mellem myndigheder:

Dansk Industri, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Patentagentforeningen, Told & Skat og LEGO-fonden er af den opfattelse, at sam-

arbejdet mellem de kompetente nationale myndigheder bør udbygges og forstærkes.

LEGO-fonden påpeger, at det administrative samarbejde bedst styrkes ved en centralisering af toldmyndighederne, mens Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri henviser til, at der må overvejes foranstaltninger, som kan kompensere for fjernelsen af toldkontrollen ved grænserne mellem medlemslandene, f.eks. i form af større samarbejde mellem medlemslandenes politi- som toldmyndigheder. Herudover støtter Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og LEGO-fonden forslagene om, at de kompetente myndigheder skal kunne udveksle oplysninger via en database, foretage fælles kontrol, samt overvåge mistænkte varer efter anmodning fra andre medlemsstater.

Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Patentagentforeningen og LEGO-fonden er af den opfattelse, at Kommissionen, som foreslået i grønbogen, bør påtage sig en mere direkte rolle i bekæmpelsen af piratkopiering, herunder at Kommissionen bør rapportere om de gennemførte foranstaltninger i medlemslandene. Endvidere peges der på fordelene ved et større samarbejde mellem Kommissionen og industrien.

Dansk Industri, Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri, Patentagentforeningen, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og LEGO-fonden støtter gennemførelsen af bedre uddannelse af det personale, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i Det Indre Marked. Dansk Forening til Bekæmpelse af Produktpirateri og LEGO-fonden påpeger vigtigheden af, at dette sker i tæt samarbejde med rettighedshavere og deres organisationer. Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og Patentagentforeningen nævner, at en udveksling af personale mellem medlemsstaterne vil være gavnligt.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Grønbogen har ikke i sig selv lovgivningmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere de samfundsøkonomiske konsekvenser af grønbogen.

7. Tidligere forelæggelse

Europaudvalget er orienteret om grønbogen ved grundnotat oversendt den 18. december 1998, supplerende notat oversendt den 9. februar 1999 samt notat oversendt 12. februar 1999.

18. Kommissionens meddelelse om forbedring af turismens beskæftigelsespotentiale, KOM(99)205

Resumé

Kommissionen har nedsat en arbejdsgruppe, der har udarbejdet en rapport om turismens jobskabelse i EU. Kommissionen har fulgt arbejdet op i en meddelelse om mulighederne for at forbedre vilkårene for vækst og beskæftigelse i turismen. På den baggrund har det tyske formandskab udarbejdet forslag til rådskonklusioner om turisme og beskæftigelse, hvor der bl.a. lægges op til en fælles indsats om informationsudveksling, forbedring af uddannelses- og kompetenceniveau og kvalitet i turismen samt fremme af en bæredygtig udvikling.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen nedsatte i 1998 en Arbejdsgruppe på Højt Plan vedrørende Turisme og Beskæftigelse med reference til Kommissionen og i samråd med medlemslandene. Arbejdsgruppens formål var at sætte fokus på turismens jobskabelse samt på mulighederne for at forbedre vilkårene for vækst og beskæftigelse i europæisk turisme.

Kommissionen fulgte op på arbejdsgruppens konklusioner og anbefalinger i ovennævnte meddelelse af 28. april 1999 "Forbedring af turismens beskæftigelsespotentiale: Opfølgning af konklusionerne og henstillingerne fra Arbejdsgruppen på Højt Plan vedrørende Turisme og Beskæftigelse" - KOM(99)205.

I Kommissionens meddelelse understreges relevansen af arbejdsgruppens konklusioner, nødvendigheden af, at medlemslandene tager arbejdsgruppens konklusioner i betragtning samt nødvendigheden af at effektivisere EU's indsats for turismen. Herunder (i) koordinering og formidling af kvalitative og kvantitative oplysninger samt oplysninger om bedst praksis, (ii) udvikling af brugervenlige informationsværktøjer om EU's programmer og initiativer med relevans for turisme og (iii) etablering af en konsultations- og samarbejdsordning mellem offentlige myndigheder, turismesektoren og andre berørte parter.

På den baggrund har det tyske formandskab udarbejdet forslag til rådskonklusioner, dok. 8633/99 TOUR 3 SOC 205, hvor der bl.a. lægges op til, at Rådet, i forbindelse med opfølgning på arbejdsgruppens rapport og Kommissionens meddelelse:

- takker for arbejdsgruppens arbejde og Kommissionens meddelelse

- anerkender turismens økonomiske betydning og behovet for at forbedre erhvervets konkurrenceevne på baggrund af en velafbalanceret, bæredygtig udvikling samt beskyttelse af miljøet
- understreger vigtigheden af at udnytte turismens bidrag til vækst og beskæftigelse bedre gennem samarbejde, kvalitetsmål, opgradering af menneskelige ressourcer samt forbedring af information og kommunikation
- erindrer om vigtigheden af at skabe bedre integration af turismepolitiske hensyn i de øvrige fællesskabspolitikker
- anmoder Kommissionen og medlemslandene om i et tæt samarbejde og under hensyntagen til nærhedsprincippet maksimalt at udnytte turismens bidrag til vækst og beskæftigelse, eksempelvis ved at (i) lette adgangen til og udbredelsen af information, (ii) opgradere uddannelse og kompetence i turismesektoren, (iii) forbedre kvaliteten i turismeproduktet samt (iv) forbedre miljøbeskyttelsen og den bæredygtige udvikling i turismen.

I år 2000 anmodes Kommissionen om at informere Rådet om resultatet på dette arbejde.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke i sin meddelelse redegjort for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Af formandsskabets forslag til rådskonklusioner fremgår det, at fællesskabets fremtidige indsats til forbedring af turismens bidrag til vækst og beskæftigelse må iværksættes i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Sagen berører ikke dansk lovgivning.

4. Høring

Formandsskabets forslag er med Kommissionens meddelelse sendt til høring blandt medlemmerne i EF-specialudvalget for Industri- og Regionalpolitik samt til relevante parter på turismeområdet med brev af 28. maj 1999.

Høringen har vist en generel opbakning til meddelelsen og rådskonklusionerne.

Turismens Fællesråd er positive overfor, at EU har sat fokus på turisme og beskæftigelse, og kan således tilslutte sig udarbejdelsen af rådskonklusioner. *Friluftsrådet* lægger særlig vægt på indsatsen for at fremme en bæredygtig turismeudvikling, herunder integration af miljøhensyn i forbindelse med turisternes mobilitet.

5. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ingen direkte lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.